

„Legyen a Balaton Európa legbiztonságosabb tava”

Komplex Balatoni Vízbiztonsági Program

2014

Ver. 4.2.

**A 2007-ben kidolgozott programot átdolgozta és a korszerűsítés javaslatait összeállította
a BFT Közbiztonsági Testülete keretében működő Vízbiztonsági Munkabizottság
Szerkesztette: Jamrik Péter**

A BFT KT Vízbiztonsági Munkacsoport:

Tagok:

Horváth László r. alezredes,

a Balatoni Vízügyi Rendőrkapitányság vezetője, egyben
a Munkacsoport vezetője

Heizler György ny. tü.ezredes,

a BFT KT Rendkívüli Helyzetek Munkacsoport vezetője

Bagyó Sándor,

a Vízügyi Magyarországi Szakszolgálat Egyesület elnöke

Jamrik Péter közbiztonsági tanácsos

a BFT Közbiztonsági Testülete elnöke

Szakértők:

dr. Molnár Gábor.

a Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. igazgatója

dr. Horváth Ákos,

az OMeSZ Siófoki Meteorológiai Observatórium vezetője

Pécseli Péter

A Balatoni Vízügyi Kirendeltség vezetője

Dobai Sándor,

a Rádiós Segélyhívó és Infokommunikációs Országos Egyesület elnöke

Siófok, 2014.

Tartalomjegyzék

1. A 2007-2013 ÉVEK KÖZTI FEJLESZTÉSI PROGRAM BEMUTATÁSA	3
2. A BALATONI VÍZBIZTONSÁG ELEMELI.....	5
3. A FELELŐS TEVÉKENYSÉG FELTÉTELEI	6
4. PROGRAM KORSZERŰSÍTÉSÉNEK FOLYAMATA	7
5. A FEJLESZTÉSI PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI, A BALATONI MODELL MŰKÖDTETÉSE, TARTALMÁNAK FEJLESZTÉSE	8
6. A KOMPLEX BALATONI VÍZBIZTONSÁGI PROGRAM.....	12
6.1. TÁJÉKOZTATÁS	12
6.2. OKTATÁS, KÉPZÉS	13
6.3 VESZÉLYFORRÁSOK CSÖKKENTÉSE, A STRANDOK, KIKÖTŐK BIZTONSÁGÁT FOKOZÓ KONCEPCIÓ MEGALKOTÁSA ÉS VÉGREHAJTÁSA.....	14
6.4 PREVENCIÓ.....	20
6.5 RIASZTÁS	21
6.6 SEGÉLYHÍVÁSOK FOGADÁSA	22
6.7 BEVETÉS-IRÁNYÍTÁS	23
6.8 ELSŐSEGÉLYNYÚJTÁS	24
6.9 PARTI MENTŐŐR	25
6.10 A NYÍLTVÍZI MENTÉS	26
6.11 SÜRGŐSSÉGI ELLÁTÁS	30
6.12 FELKUTATÁS, KIEMELÉS.....	30
6.13 MŰSZAKI MENTÉS	31
6.14 VÍZIRENDÉSZET MENTÉSI KÉPESSÉGÉNEK, KÉSZSÉGÉNEK FOKOZÁSA	32
6.15 VÍZI RENDEZVÉNYEK SZERVEZŐINEK SZAKMAI TÁMOGATÁSA.....	33
7. A JOGSZABÁLYI HÁTTÉR KORSZERŰSÍTÉSE	34
8. FEJLESZTÉSI ÉS ÜZEMELTETÉSI KÖLTSÉG ALLOKÁCIÓS TERV.....	35
MELLÉKLETEK	37
1. JOGFORRÁSOK.....	37
2. AZ ELŐKÉSZÍTÉSBN, VÉGREHAJTÁSBAN, ELEMZÉSBN, JAVASLATOK KIDOLGOZÁSÁBAN RÉSZTVEVŐ, VÉLEMÉNYT NYILVÁNÍTÓ SZERVEZETEK	44
3. RÖVIDÍTÉSEK	46

Legyen a Balaton Európa legbiztonságosabb tava

A BFT által 2007-ben létrehozott Vízbiztonsági Koordinációs Bizottság szerkesztésében összeállított munkaprogram foglalkozott először a Balaton vízbiztonsági kérdéseinek komplex megközelítésével. Ebben fogalmazódott meg, hogy a kiemelt üdülőhelyeken és azok környezetében lévő természetes vizek a turisztikai vonzerő szempontjából kiemelt jelentőséggel bírnak. E tekintetben nemcsak a kijelölt fürdőhelyek, hanem az ezeken kívül eső vízfelületek is számos vendéget csábítanak. Alapvető célnak tekintjük, hogy a természetes vizek felületén tartózkodók is teljes biztonságban legyenek, tájékoztassuk őket a vizek veszélyeiről, értesítsük az aktuális kockázatokról, tegyük lehetővé, hogy a veszélyeket elkerülhessék, amennyiben veszélybe kerülnek, vagy rászorulnak, korszerű mentési, ellátási szolgáltatásban részesüljenek. E célt csak a vízbiztonság komplex kezelése keretében kialakított

- jogszabályok alapján működő,
- az együttműködő szervezetek szakmailag felügyelt, irányított,
- az állam, az érintett tárcák, a régiós szervezetek és helyi érdekeltek közös finanszírozásán alapuló tevékenységgel érhetjük el.

1. A 2007-2013 évek közti fejlesztési program bemutatása

A BFT által 2011-ben elfogadott régiós közbiztonsági paradigmaváltás, az ennek alapján kidolgozott *Közbiztonsági Együttműködési Program* számos helyen érinti a vízbiztonság helyzetét. 2007 és 2013 évek között megvalósult fejlesztések – túlnyomó részben a BFT támogatási lehetőségei kihasználásával – nagy előrelépést jelentettek a Komplex Vízbiztonsági Programban (KVP) megfogalmazott célkitűzések megvalósítása irányában. Az ott lefektetett célok mentén ebben az időszakban az alábbi fejlesztések valósultak meg:

- A Balatoni Vízirendészeti Rendőrkapitányság hajóparkjának részleges frissítése, ezen belül egy új mentőhajó beszerzése (Zodiac Pro 20 Man) és egy meglévő mentőhajó teljes felújítása (Alumer Fonyód) ezen kívül a navigációs és kereső rendszerek modernizálása (Radarok, Szonarak, GPS-ek).
- Az EMESE program életre keltése. Ennek alapján a Balaton első sürgősségi mentőhajójának (Rupert) beszerzése, felszerelése és üzembe helyezése. A működtetés szervezeti-, személyi- és technikai feltételeinek megteremtése a Víziimentők Magyarországi Szakszolgálat keretében, a VMSZ és az OMSZ szakembereinek közreműködésével. A folyamatos működtetés alapfeltételeinek biztosítása. 2013-ban egy azonos célú és hasonló felszereltségű hajó (Ábrahám Lomac) üzembe állítása a VMSZ kezelésében.
- A BVRK által alkalmazott mentési protokollok átalakítása, a teljes jégmentes időszakokra vonatkozólag (I. és II. fokú viharjelzés során a vízterületen kötelező megelőző jellegű járőrszolgálat, rendezvények kezelésének eltérő módja stb.)
- A strandi elsősegélynyújtó hálózat fejlesztése a Magyar Vöröskereszt önkénteseinek bevonásával.
- A koordinált vízimentés kialakítása, az együttműködő civil szervezetek integrálása a VMSZ irányítási rendszerébe.
- A vízimentés szervezeti feltételeinek fejlesztése a VMSZ keretében. A képzés, oktatás módszerének, anyagának korszerűsítése.

- A meteorológiai előrejelzés elméleti alapjainak korszerűsítése és technikai háttérének fejlesztése az OMeSZ siófoki obszervatóriumában.
- Hullám előrejelző és ellenőrző rendszer kidolgozása, megvalósítása és nyilvános elérhetőségének biztosítása.
- A segélyhívás egyszerűsítését, gyorsítását segítő rövidített hívószám (1817) alkalmazásának műszaki háttére megteremtése a BVRK területén, a hívószám bevezetése és széleskörű propagálása.
- A viharjelzés rendszerének átalakítása, a Balaton három medencére történő bontásával és így a riasztás területi pontosságának javításával. Az OKF irányításával és finanszírozásában, az OKF, az RSOE és az OMeSZ közreműködésével.
- A viharjelző rendszer infrastruktúrájának korszerűsítése, a fonyódi távközlési bázis (adótorony és infrastruktúra) fejlesztésével, a kommunikációs háttér biztonságosabbá tételével. Részben pályázati forrásból, a Fonyódi Önkormányzat tulajdonában álló új kilátótorony keretében kialakított antennatorony és kommunikációs helyiség alkalmazásával.
- A viharjelző állomások számának bővítése, részben jobban látható helyre történő áthelyezésével a vizuális észlelhetőség jelentős javítása. A korszerűbb és energiatakarékosabb LED technológia alkalmazási kísérleteinek megkezdése. A finanszírozást részben az OKF, részben a BFT forrásai biztosították.
- Az időközben megjelent és széles körben terjedő „okostelefonokra” viharjelző és segélyhívó applikációk fejlesztése az RSOE kezelésében. („Tavihar” programok)
- A segélyhívás egyszerűsítését, gyorsítását segítő, a bajba került személy pozícióját is közvetítő alkalmazás (*BalatonHelp*) megvalósítása a VMSZ szakembereinek munkájával.
- A rendszeres, ismétlődő és tervezhető komplex nautikai információs szolgáltatás bevezetése a VHF 22. és 28. csatornák műszaki háttérének megvalósításával, a VMSZ zánkai diszpécserközpontjának bővítésével, az információs forrásháttér megteremtését szolgáló megállapodások megkötésével. Az üzemeltetést az RSOE és a VMSZ szakemberei biztosítják.
- A Balaton és környezete veszélyhelyzeteit elemző, a mentést támogató, a károk mérséklését segítő összefoglaló szakanyag kifejlesztése az önkormányzatok részére a Somogy Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság, az OMeSZ, a Balatoni Vízügyi Kirendeltség szakembereinek közös munkájával.
- A LIFE monitoring rendszer tervezése, kivitelezése és üzemeltetése. Ennek keretében számos monitor és információs állomás megteremtése a vízminőségi- időjárás-, vízi- és szárazföldi közlekedési paraméterek mérésével.
- Az EDR (kormányzati célú Egységes Digitális Rádiórendszer) jogosított alkalmazói körének bővítése a vízimentésben és az elsősegélynyújtásban érintett szervezetek bevonásával, az operatív együttműködést lehetővé tevő szervezetközi megállapodás létrehozása és működtetése (M-i RFK, BVRK, M-i Kat. Véd. Ig-ok, OMSZ, VMSZ, MVK)
- A Balaton medrében lévő veszélyek csökkentését célzó koncepció kidolgozása, elfogadtatása a BFT-vel és a végrehajtás megkezdése 2013-ban. (Képzési anyagok elkészítése, oktatás megkezdése, strandi területek átvizsgálása.)
- A vízbiztonság javítását célzó központi forrás (Vízbiztonsági Alap) megteremtését és alkalmazását célzó koncepció kidolgozása a mederhasználati

díjból befolyó költségvetési bevételek terhére. (Szakmai és politikai egyeztetés alatt.)

- Vízirendészet állományának mentési-, elsősegélynyújtási készségének fejlesztése.
- Vízi rendezvények biztonságának fokozását célzó biztonsági terv törzsanyagának, a vonatkozó jogszabályok listájának összeállítása.

Mindezen eredmények mellett számos kérdésben az elmúlt hét esztendőben nem sikerült előrelépni, illetve a megvalósítás folyamatos tevékenységet, az igények, lehetőségek állandó szintézisét igénylik. Ezért döntöttünk a program aktualizálása, korszerűsítése mellett. Alap dokumentumként alkalmaztuk a 2007. évi komplex programot, annak szakmai struktúráját bővítettük, a felépítésén kis mértékben változtattunk. Új igényeket és ennek okán új elemeket is bevontunk, továbbá a célok tekintetében illesztettük a *Közbiztonsági Együtműködési Program* alapelveihez. Konkrét érvényességi időszakot (időpontot) nem határoztunk meg, mivel az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a gazdasági helyzet, a politikai szándék, az idegenforgalmi érdeklődés és a természeti jelenségek változásaiból fakadó súlyponti problémák együttesen jelenős mértékben bizonytalanná teszik a végrehajtás idő horizontját. A tervezési célként ugyanakkor a középtávú (4-7 éves) időtávot vettük alapul.

A program eredményes lebonyolítása érdekében lényeges, hogy a fentiek céljából minden érdekelt szervezet legyen tisztában a vízbiztonság fontosságával, saját felelősségével, határozza meg tevékenysége feltételeit és az ehhez kapcsolódó igényeit, működjön együtt a többi érintett szervezettel. E program továbbra is a vízfelületre, továbbá a csatlakozó parti részekre koncentrálni és nem tér ki olyan fontosnak tartott parti veszélyekre (pl. löszfalak) amelyeket más programok kereteiben kell kezelni.

Az elkövetkező években szeretnénk elérni, hogy a „*Balaton legyen Európa legbiztonságosabb tava*” szlogen keretében 2007-ben megkezdett munka a korábbiaknál több területen hozzon mindenki által élvezhető fejlesztést, közösségi eredményeket. A széles konszenzuson alapuló, korszerű eljárások és eszközök alkalmazásával elérhető komplex vízimentő és vízbiztonsági rendszert kívánunk és kívánunk létrehozni és üzemeltetni. Ennek célját, terveit, szakmai feltételeit és finanszírozási modelljét ismertetjük a következőkben.

2. A balatoni vízbiztonság elemei

A komplex vízbiztonság a turisztikai szempontból releváns természetes vizek vonatkozásában az alábbi tevékenységek harmonizált, egymásra épülő, illetve egymást kiegészítő fázisaiból, illetve metszeteiből épül fel:

- Tájékoztatás,
- Oktatás, képzés,

- Veszélyforrások csökkentése, a strandok, kikötők biztonságát is fokozó koncepció végrehajtása,
- Prevenció,
- Riasztás,
- Segélyhívás fogadása,
- Bevetés irányítás,
- Elsősegélynyújtás,
- Parti mentőőri tevékenység,
- Nyíltvízi mentés,
- Sürgősségi ellátás
- Felkutatás, kiemelés,
- Műszaki mentés
- Vízirendészet mentési készségének fokozása
- Vízi rendezvények szervezőinek szakmai támogatása

A korábbi komplex vízbiztonsági program (KVP) alkalmazásának tapasztalatai, a kapott észrevételek alapján módosítottunk a program szerkezetén is. Korábban elkülönült részekben tárgyaltuk a program elemeit, azok specifikációját, a programfejezetek tartalmát, valamint a modell működtetését, a fejlesztési igényeket és terveket. A jelenlegi szerkezetben ezeket egy összevont (6.) fejezetben, egymást követően ismertetjük. A régi és az új program megkülönböztethetősége miatt az új változat neve: Komplex Balatoni Vízbiztonsági Program (KBVP)

3. A felelős tevékenység feltételei

A felelős tevékenység feltételei a következők:

- Jogszabályi kötelezettség, vagy felhatalmazás és kötelezettség vállalás
- Irányítás, tevékenység szabályozás
- Felelősség, számon kérhetőség
- Eszközrendszer
- Szakmai ismeret, képzettség
- Finanszírozás

A fenti feltételek mindegyikének meglétét biztosítani kell ahhoz, hogy a komplex vízimentés-vízbiztonság a Balatonon megteremthető legyen és eredményeit a közeljövőben érzékelhessék az itt élők, ide látogatók. Számos jogforrás foglalkozik a mentéssel, elsősegélynyújtással, azonban külön-külön, vagy együttesen vizsgálva a jogforrásokat arra a következtetésre jutunk, hogy a fenti feltételrendszer teljes vertikumát azok nem biztosítják. Ugyanakkor a vízbiztonság megteremtésében, a vízimentésben érintett szervezetekre vonatkozó érvényes jogi szabályozás alapján is jelentős mértékben növelhető e tevékenység színvonala célszerű feladatmegosztással, jobb koordinációval és a szükséges források harmonizált biztosításával, célorientált és tervezett felhasználásával.

4. Program korszerűsítésének folyamata

A fenti célok elérése érdekében szükséges volt, hogy minden érintett szervezet vizsgálja meg a vízbiztonság, vízimentés területén az általa elvárt, vagy célszerűnek tartott szolgáltatások körét, mértékét, illetve azokat az anyagi, technikai, személyi lehetőségeket, amelyeket a komplex vízimentés színvonala emelése érdekében biztosítani tud a régió számára. Ezt 2007. évben teljes körűen elvégeztük. Ezt követően a szakmai póluspontok kialakításával létrejött Vízbiztonsági Koordinációs Bizottság végezte a szükséges elemzéseket, szintetizálásokat. A 2014-től megvalósítani kívánt program előkészítése, egyeztetése során szakterületi koordinátorok gyűjtötték be a véleményeket és BFT KT keretében a Vízbiztonsági Munkacsoport dolgozta fel ezeket. Szakaszai:

- A beérkezett javaslatok, vélemények és felajánlások értékelése, valamint a 2007-től megvalósult fejlesztések és változások számba vétele alapján megvizsgáltuk, hogy milyen rövid- és középtávú intézkedések szükségesek, ehhez milyen jogszabályi változtatásokra, szervezeti harmonizációra és fejlesztési, valamint üzemeltetési forrásokra, forrásbővítésekre van szükség.
- Felkértük az érintett készenléti szolgálatokat, az önkormányzatokat, a régiós szervezeteket és a civil egyesületeket, hogy a program és irányítási mechanizmus, valamint a finanszírozási alternatívák kidolgozásában vegyenek részt.
- A konszenzuson alapuló program alapján javaslattal élünk a kormány irányába, hogy az érintett tárcák, az önkormányzatok, és a civil szféra által nem finanszírozható fejlesztések és éves működési költségek biztosítására fogadja el és építse be a költségvetésbe a szükséges fejlesztési és fenntartási források hosszú távú, fenntartható finanszírozása érdekében elkerülhetetlen normatív támogatást, hozza létre a vízbiztonsági alapot. Külön foglalkoztunk a 2014-2020 közötti területfejlesztési program tervezési környezetével és jeleztük, hogy a vízbiztonsági feltételek megteremtése nélkül a regionális turisztikai fejlesztési ráfordítások egy része nem kellően hatékonyan érvényesül. Javaslattal tettünk egy vízbiztonsági alap létrehozására, tevékenységére, a forrásallokációs mechanizmusra.
- Létrehoztuk, illetve a BFT KT keretében fenntartottuk a komplex vízbiztonsági és vízimentő tevékenység szakmai koordinációjára, elemzésére alkalmas szakmai szervezetet. (Vízbiztonsági Koordinációs Bizottság tagjai az érintett szervezetek delegáltjai. E felelős döntéseket hozó testület tagjai a BVRK, a Katasztrófavédelem, a VMSZ, a BFT és a KT vezetője, illetve delegáltja. Állandó meghívottjai az OMSZ, OMeSZ, a BSZ és az RSOE képviselője.)
- Rendszeresen tájékoztattuk és időszakonként tájékoztatjuk a közvéleményt, az érintett szervezeteket a megtett intézkedések hatásairól, a fejlesztési célkitűzésekről, a források felhasználásáról.

5. A fejlesztési program megvalósításának feltételei, a balatoni modell működtetése, tartalmának fejlesztése

A fejlesztési program feltételei:

- Meglévő eszközök, erőforrások minél jobb kihasználása
- Költséghatékonyság
- Kooperatív együttműködés
- Harmonizált – koordinált – tevékenységszervezés
- Konszenzuson alapuló – szakmai szempontok szerint allokált – finanszírozás
- Additív (kölsönösségen alapuló) forrásbiztosítás
- Nyitottság a tervezésben, az irányításban és az operatív munkában

Meglévő eszközök, erőforrások minél jobb kihasználása

A program finanszírozhatóságának, a szükséges források társadalmi és politikai elfogadottságának egyik legfontosabb feltétele, hogy a már meglévő eszközök, erőforrások hatékony kihasználását, felhasználását, alkalmazását biztosítsuk. A vízbiztonság területén több állami és civil szervezet rendelkezik eszközökkel, erőforrásokkal.

A rendőrség keretében a vízirendészeti feladatokat ellátó BVRK személyi állománya, járműparkja, informatikai háttere továbbra is alkalmazható, megfelelő fejlesztéssel a komplex vízimentés egyik legfontosabb pillére. Javaslatunk szerint jelenleg a segélyhívások fogadásának és a bevetés irányításnak központja a vízirendészet keretében oldható meg a legtöbb meglévő eszköz felhasználásával. Középtávon meg kell teremteni, illetve illeszteni kell az ESR-112 projekt mechanizmusába az egységes mentésirányítási központot, biztosítani kell az ehhez szükséges infrastruktúrát, személyi állományt, a fenntartás működési költségeit.

A katasztrófavédelem, illetve a részét képező tűzoltóság jogszabályi kötelezettsége már ma is a komplex vízbiztonság több szegmensét lefedi, azonban vízzel kapcsolatos feladatainak való megfelelést háttérbe szorította a tűzoltás, műszaki mentés prioritása. Az új vízbiztonsági koncepciónk jelentős szerepet szán a tűzoltóság számára, mint a speciális mentéshez szükséges járműpark, az ahhoz tartozó mentőeszközök üzemeltetője és a speciális mentési tevékenységek koordinátora. A felkutatást, kiemelését végző bűvárszolgálat számos eszköze rendszeresített tűzoltósági eszközként alkalmazható, a bevetés irányítás vízimentésben alkalmazható eljárásait már ma is a tűzoltósági eljárásokra alapozzák. A katasztrófavédelem a fenntartója a viharjelző rendszernek, melynek keretében számos alternatív tájékoztató és riasztó megoldást fejlesztettek ki.

Az alapszintű ellátás (a konkrét mentés), a prevenció, a bűvártevékenység és az oktatás területén számos civil szervezet tevékenykedik hatékonyan. E szervezetek fejlődésének legnagyobb akadálya a kiszámítható, tervezhető finanszírozás hiánya. Ugyanakkor a legnagyobb mentőőri, vízimentő személyi háttérrel rendelkeznek és a BFT támogatásával az elmúlt nyolc évben jelentős eszközrendszerhez és járműparkhoz jutottak. A BKÜ területén működő általános iskolákban oktatták a vízbiztonsági ismereteket, több száz mentőőrt képeztek ki, mentésirányítási központot működtetnek.

A strandi mentőőri igények jelentős hányadát biztosítják. Ezeket a meglévő értékeket fenn kell tartani, fejlesztésük alapvető része a programnak. Ma a Balatonon legnagyobb kapacitást a Vízimentők Magyarországi Szakszolgálata Egyesület, valamint a szakmai irányításukkal működő Keszthelyi Vöröskeresztes Vízimentő Egyesület, a Zamárdi Vízimentő és Vitorlás Egyesület és a Tihanyi Hajós Egyesület jelenti. Rajtuk kívül számos kisebb egyesület képes megfelelő irányítás mellett a komplex tevékenység részeként hatékonyan tevékenykedni. Ma még kihasználatlan lehetőségek vannak a polgárőrségek keretében, azonban itt még jelentős képzési, szervezési és irányítási-együttműködési problémákat is meg kell oldani. A területi felelősség alapján a jogi és technikai feltételeknek megfelelően csak olyan további civil szervezetek bevonása célszerű, amelyek készek és képesek vállalni a koordinált, tervezhető és felügyelhető munka feltételeit.

Költséghatékonyság

A költséghatékonyság megteremtése nélkül a program sikere megkérdőjelezhető. Ezért az együttműködni kész és képes összes szervezet meglévő eszközrendszerét és kapacitását oly módon kívánjuk a programban igénybe venni, hogy számszerűsítjük azok értékét, a kapott támogatások és fejlesztések felhasználását és alkalmazását koordináljuk és figyelemmel kísérjük, számon kérjük. A források egyik legjelentősebb hányadát a programban részt vevő szervezetek egyéb finanszírozási csatornái jelentik. Ezek a költségvetési normatív források, a pályázatok, a támogatások és szponzorációk.

Kooperatív együttműködés

Amennyiben a komplex vízbiztonsági, vízimentési programot az alapoktól kezdve szeretnénk önálló módon megszervezni, létrehozni és üzemeltetni, a tervek szerint az együttműködésre kész erők integrálása nélkül kb. 150-250 %-al nagyobb forrásra lenne szükség. Ezért feltétlenül biztosítani szükséges a kooperáció lehetőségét, az együttműködés feltételeit. Szakmailag elfogadhatatlan, hogy a rendelkezésre álló erők önállóan, irányítás és kooperáció nélkül működjenek. Az integrált program egyik leglényegesebb – minimális finanszírozást igénylő – célja, hogy ezt a kooperációt megteremtsük. Már ma is működik kooperáció a vízirendészet és a civil mentőszervezetek között a nyíltvízi mentéshez szükséges mentőhajók üzemeltetésének jogszabályi előírásai miatt. Ugyancsak jó a kooperáció néhány vízimentő egyesület és a katasztrófavédelem területén, illetve a viharjelző rendszer fenntartása, illetve a rádió-kommunikációs rendszer fenntartása, üzemeltetése területén.

A kooperációt ki kell terjeszteni a tájékoztatás, az oktatás, a prevenció, a nyíltvízi mentés és felkutatás, kiemelés területére. A bevetés irányítás egyik alapvető célja az operatív együttműködés megteremtése. Az elmúlt évek egyik sikere volt az EDR rendszerben működő szervezetek együttműködési szándékának megteremtése, a rendszeres műszaki- és kommunikációs tesztek bevezetése.

Konszenzuson alapuló – szakmai szempontok szerint allokált – finanszírozás

Az egyes tevékenységek finanszírozása ma önálló csatornákon keresztül történik. A szervezetek a közigazgatás, illetve a civil szféra különböző eltérő szegmenseiben

meglévő, eltérő finanszírozásban részesülnek. A program részeként a vízbiztonsági tevékenységek forrásigénye alapján, a vállalt feladatok arányában juttatjuk a BFT számára megnyíló forráshoz a szervezeteket. Ennek során a szakmai szempontok érvényesülésének feltétele, hogy a forrásokról a szakmai bizottság javaslatai alapján döntsenek a forrásgazdák.

Additív (kölcsonösségen alapuló) forrásbiztosítás

A későbbiekben részletezett költségtervezés, a forrásigény meghatározása alapján szükséges finanszírozást csak közös teherviseléssel, additív forrásbiztosítás módszerével lehet biztosítani. Ez a módszer már bevált a régió korábbi közbiztonsági fejlesztését megvalósító „REKTOR” program, majd a 2011-től megkezdett „Közbiztonsági Együttműködési Program” finanszírozása során. A módszer lényege, hogy az összes érintett, érdekelt szervezet, az állam és a civil szféra is vegye ki a részét a program fejlesztéséből, fenntartásából. Erre jó esélye van a kooperatív tevékenység ma érzékelhető három legfontosabb szakmai szegmens keretében a rendőrségnek, a tűzoltóságnak és a civil mentőegyesületeknek. Célunk, hogy a vízimentésben közvetlenül résztvevő szervezeteken (BVRK, VMSZ, OKF) kívül az üzemeltetési feladatokban szerepet vállaló egyéb szervezetek (Országos Mentő Szolgálatot, Országos Meteorológiai Szolgálatot, RSOE, sportszövetségek, egyesületek) is additív forrásokhoz juthasson.

Az additív forrásokhoz a következőket soroljuk:

- normatív költségvetési források,
- mederhasználati díj arányos része,
- költségvetési céltámogatások,
- pályázatok,
- támogatások,
- vállalkozási bevételek,
- önkormányzati, illetve önkormányzati résztulajdonban lévő vállalkozások bevételeinek engedményezései (pl. strandbelépők árának néhány százaléka)
- jelentősebb kockázatokat hordozó, illetve a vízi tevékenységből hasznos húzó tevékenységet végzők (pl. horgászok, vitorlázók) hozzájárulásai,
- biztosító társaságok kockázatsökkentő programjainak bevétele.

Nyitottság a tervezésben, az irányításban és az operatív munkában

A program kidolgozása és végrehajtása során teljes mértékben támaszkodunk mindazon szervezetek véleményére, javaslataira, majd az általuk felajánlott eszközökre, erőforrásokra, amelyek készek és képesek a vízbiztonság érdekében tenni, annak eredményeiben érdekeltek. E nyitottság keretében folyamatos konzultáció, véleménycsere során alakítottuk ki a program felvezetését jelentő első értékelésünket.

A program elfogadása, megfelelő szervezeti keretek kialakítása, az irányító testület felépítésében az említett szervezeteknek további lehetőségeket biztosítunk. Szigorú keretek között készítjük elő a finanszírozási, támogatási rendszert, amelyet szintén nyilvános keretek között tárgyalunk meg, hagyunk jóvá. Ugyanez a nyilvánosság jelenik meg a felhasználás értékelésében, majd az első év tevékenységének megítélésében, a program szükséges módosításainak meghatározásában is.

A balatoni modell működtetése, tartalmának fejlesztése

A kidolgozott modell paradigmaváltás a korábbi szervezet-centrikus tevékenység harmonizációhoz és támogatáshoz képest az alábbiak miatt:

- területi felelősség elve – Balaton szektorokra történő felosztása révén
- a feladat szerződésben foglaltak szerinti vállalása
- a vállalt feladat pályázati és/vagy normatív támogatása
- a működés követelményeinek rögzítése, kimenő paraméterek megállapítása
- számon kérhetőség – elszámoltathatóság
- egységes bevetési-, illetve tevékenységirányítási rendszer
- a vízbiztonság komplex módon való kezelése, minthogy a vízbiztonságnak csak egy eleme a vízimentés.

Igazgatási szempontból ez akkor jöhet létre, ha a vázolt elvek jogszabályokkal és szerződésekkel kerül megvalósításra. Ennek alapfeltétele, hogy a koordináló szervezet megkapja a felhatalmazást a tevékenység koordinálására és a források felosztására, a számonkérésre.

Ezt követően feladat

- a jogszabályok keretein belül a koordináció végrehajtása,
- a célok alapján végrehajtandó feladatok részelemekre bontása,
- a legoptimálisabb feladatellátást végzőkkel a szerződések megkötése,
- a szerződésben foglalt teljesítési paraméterek ellenőrzése.
- Az illetékes hatóságok számára a beszámolás és elszámolás végrehajtása.

Ez csak akkor hajtható végre, ha a kijelölt koordináló szervezet – a koordináció feladata és kötelezettsége mellé – a források feletti – jogszabályi keretek által behatárolt – rendelkezési jogot is megkapja. A feladat-végrehajtásban résztvevő állami szervezetek ilyen irányú támogatása tekintetében a költségvetési előírások az irányadóak.

A modell alábbi leírásában több olyan szervezetet is nevesítünk amelyek jelenleg szerepet töltenek be a vízbiztonsági kategóriák megvalósításában. A jelzett paradigmaváltás következtében azonban a területi elvnek és a számon kérhetőségnek megfelelő szerződéses kapcsolatok szükségessége az önkormányzatok, a vállalkozások és a civil szervezetek sora számára is megnyitja az együttműködés lehetőségét. A koordinációt a Balaton Fejlesztési Tanács keretében látjuk eredményesen megvalósíthatónak.

A program tartalmi fejezete magában foglalja az egyes tevékenységcsoportok fogalmi meghatározását, a tevékenység fókuszpontjait, az elvárt eredményt, a fejlesztendő tevékenységeket, valamint az abban közreműködő és/vagy azt irányító, illetve domináns szerepet betöltő szervezet, szervezetek megjelölését.

6. A Komplex Balatoni Vízbiztonsági Program

A korábbi balatoni Komplex Vízbiztonsági Program – BFT által elfogadott - célkitűzéseivel összhangban a Vízbiztonsági Koordinációs Bizottság az előző fejezetekben specifikált tevékenységcsoportok meghatározását, tartalommal való megtöltését, azok fejlesztését, továbbá működtetését az alábbiak szerint javasolja:

6.1. Tájékoztatás

Magában foglalja az adott vízfelület meteorológiai, hidrológiai, hajózási és vízbiológiai veszélyeinek feltárását, elemzését, annak köznyelvi megfogalmazását és széleskörű terjesztését annak érdekében, hogy az adott agglomerációba érkező, illetve ott tartózkodó személyek közérthető tájékoztatást kapjanak a vizek veszélyeiről, a szükséges preventív magatartásról, a veszélyek elkerülésének módjairól, a segítségkérés lehetőségeiről és technikájáról. A tájékoztatásnak minden hatásos formában meg kell jelennie. (Tájékoztató táblák és bóják, tájékoztató kiadványok, rövid filmek, szabadtéri megjelenítő- és kivetítő táblák, hangos bemondók, internetes portálok, VHF rádiócsatornák, mobil kommunikációs felületek, információs pultok stb.) A nyilvános és közterületi tájékoztatás keretében szükséges, hogy egységes szakmai tartalom mellett, egységes megjelenítésben készüljenek a tájékoztató adatok, megjelenések. Az arculat egységessége miatt javasolt a táblarendszerek áttekintése és professzionális megoldásokra cserélése.

A jelenleg sok szervezet keretében végzett tevékenységet a szakmai tartalom elsődlegessége mellett a rendelkezésre álló források hatékony felhasználása és a harmonizált, egységes tartalom érdekében szükséges koordinálni.

- Tervezni kell a tájékoztatók tartalmát az információk koncentrálása érdekében.
- Szakmai szervezetekkel ellenőriztetni kell a szerkesztett tartalmakat.
- A kommunikációs hatékonyság érdekében igénybe kell venni az e téren tapasztalattal rendelkező szervezetet. Meg kell határozni a célközönség szempontjából hatékony megjelenési formákat és technikákat, a megjelenési nyelveket.
- A kivitelezéseket szakcégek között pályáztatni szükséges.
- Koncentrálni szükséges a pénzügyi forrásokat az additív finanszírozási előnyök kihasználása érdekében.
- Be kell vonni a tájékoztatási munkába olyan érintett és veszélyeztetett társadalmi csoportokat, mint a horgászok, a vitorlázók. Rendszeressé kell tenni a kapcsolattartást, a kommunikációs csatornák működtetését.

A tájékoztatók információtartalmát javasolt, hogy BFT Közbiztonsági Testület Vízbiztonsági Munkacsoportja állítsa össze, melyet az ORFK, az OKF és a BSZ, szükség esetén a NKH véleményez.

A megjelenéseket, a közzététellel kapcsolatos tevékenységeket szintén a BIKNpKft tervezeti, pályáztatja és bonyolítja a kivitelezéssel kapcsolatos feladatokat. A terveket az előzőekben felsorolt szervezetek véleményezik a döntés előkészítés időszakában.

6.2. Oktatás, képzés

Az oktatás kiemelt célja, hogy az agglomerációban élők – külön figyelmet fordítva gyermekekre - és az idegenforgalomban dolgozók – különösen a vízparti és vízi szolgáltatást nyújtók – legyenek felkészültek a megfogalmazott veszélyek tekintetében a tájékoztatásra, a prevenció intézkedésekre és a segítségkérések- és nyújtások formáira. Érezzék saját felelősségüket, el tudják kerülni a veszélyeket. Tudjanak hatékony tanácsokat adni, szükség esetén a megfelelő segítséget nyújtani-, vagy közvetíteni. A tapasztalat azt mutatja, hogy eredményes módszer volt, amikor a BFT humán erőforrás fejlesztési programja támogatásával a VMSZ és az RSOE, majd a BVRK és Katasztrófavédelem is csatlakozott és részt vett e munkában.

Az oktatás másik célja, hogy a törvényi kötelezettségek okán a vízimentésben részt vevőket, valamint az önkéntesen erre vállalkozó minél több fiatal felkészítsünk a vízimentő tevékenység különböző szakági ismereteire, annak gyakorlati végrehajtására, a gyakorlati munkára. A szolgálat ellátásában résztvevőket rendszeresen képezzük tovább.

Az oktatás, képzés feladatait számos szervezet látja el különböző tematikák, oktatási rendek és vizsgáztatási eljárások szerint. Az ILS eljárásainak megfelelő, vagy azzal harmonizáló képzést a Magyar Vöröskereszt, a VMSZ, a MÉE, valamint az ARIADNE Továbbképző Intézet nyújtott. Új elemként jelent meg, hogy az OKF a speciális mentésben részt vevő szervezetek számára kötelező képzési szinteket írt elő. Szintén tovább fejlesztendő elemként jelent meg a Vízügyi rendszert személyi állományának vízimentési-, újraélesztési és elsősegély-nyújtási képességének fokozása. Mindezt lehetőleg egy egységes, költséghatékony képzési bázis kialakításával. Amennyiben ennek pénzügyi-, szervezeti- és jogi kereteit néhány éven belül nem sikerül maradéktalanul megteremteni, úgy alternatíva lehet, hogy a Vízügyi rendszert a saját állománya tekintetében mielőbb rendelkezzen oktatási- és vizsgáztatási jogosultsággal rendelkező szakemberekkel.

A mentőőri tevékenység foglalkozásszerű végzését szakképesítéshez, alsó- és felső életkori határhoz, fizikai képességhez és egészségügyi alkalmassághoz kell kötni. Meg kell szervezni az ismeretek rendszeres megújítását, korszerűsítését. A gyakorló mentőöröknek a tevékenység foglalkozásszerű végzéséhez célszerűen ötéves gyakorisággal – éves egészségügyi és fizikai alkalmassági ellenőrzéssel - megújító képzésen kell részt venniük. Az ötévenként szükséges továbbképzéseket, a megfelelőségek igazolásának kiadási jogosultságát az akkreditált felnőtt-képző intézmények hatáskörébe kell adni. A továbbképzés tematikáját, vizsgakövetelményeit felkérésükre a VKB állíthatja össze. Harmonizálni kell a tevékenység végzéséhez elfogadott képzettségek alapjául szolgáló képzések tematikáját. (Hivatásos hajózási képzések, tűzoltók, mentőörök, vízügyi rendszert szakterületen dolgozó rendőrök stb.) Új képzési területként jelentkezik a fürdőhely üzemeltetők, azok személyzetének képzése, valamint a kikötőkben megszervezhető mentési technikák oktatása.

Az idegenforgalomban érdekelt, ott működő szervezetek, vállalkozások, az önkormányzatok (strandüzemeltetők) valamint a veszélyeztetett társadalmi csoportok

(horgászok, vitorlázók) számára induló képzések közé be kell iktatni a vízbiztonsággal kapcsolatos ismereteket. Folytatni kell a BKÜ területén működő iskolákban a tájékoztató tevékenységet. A feladatot a BFT KT koordinálásában az alábbiak szerint javasolt megvalósítani:

- Az ismeretanyag összeállítását tartalmától függően a BVRK, a Katasztrófavédelem és a VMSZ koordinálja a többi érintett szervezet bevonásával.
- Az oktatási rendbe történő integrálás megszervezését a BFT munkaszervezete, illetve az általa megbízott akkreditált szakvállalkozó végzi.
- A vízimentő képzés az akkreditált felnőttképzés keretében a ma kialakult eljárás szerint folytatható. Szükséges, hogy a jelenleginél több szervezet vállalja fel a képzés és vizsgáztatás feladatait. El kell érni, hogy a vizsgakövetelmények számonkérése azonos értékrend alapján a képzés céljának megfelelő színvonalon történjen. Ehhez a VKB szakembereket képeztet ki és delegál a vizsgabizottságokba. A képzés lebonyolításában a jelenleginél nagyobb szerepet kell kapnia a Magyar Vöröskeresztnek, az egészségügyi ismeretek tekintetében az OMSZ-nak. A jogszabályi háttér korszerűsítését az ORFK, illetve az OKF kezdeményezheti.
- A vízimentő képzésbe be kell vonni a BVRK és a Katasztrófavédelem hajózó állományát is. A MVSZ tagegyesületeiben működő edző-kísérő motorosok vezetői számára is meg kell teremteni a képzés feltételeit.

E tevékenység aktív közreműködői a BVRK, a KIG, a VMSZ, az MVSZ, a MOHOSZ. A koordinációt a VKB szakmai irányításával a BFT vállalhatja.

6.3 Veszélyforrások csökkentése, a strandok, kikötők biztonságát fokozó koncepció megalkotása és végrehajtása

A Balaton a természetes felszíni vízből fakadó jellemzőin túl – az ökológiai vízminőség fogalmi körébe nem említhető - számos olyan veszélyforrással rendelkezik, amelyek tudatos munkával, jó együttműködéssel és korszerű technikával csökkenthetőek. A történelmi múltból itt maradt robbanó szerkezetek maradványai (a II. világháborúban itt húzódó un. Margit-vonal következményei) mellett a felelőtlen emberi tevékenység is számos felderíthető, eltávolítható, illetve mérsékelhető veszélyt jelentenek. Ezek egy része a strandokat, hajózható területeket veszélyeztetik (pl. üvegek, szerszámok, horgonyok, vízi állások, stégek maradványai), mások a teljes élővilágra, a környezetre jelentenek veszélyt. (szennyező anyagok, ürülékek, vegyszerek, lassan lebomló anyagok) A kidolgozott stratégia és munkaprogram a komplex vízbiztonság része.

A strandok, kikötők biztonságának fokozását részben a meder biztonsága, részben a parti- és vízi üzemeltető személyzet rendelkezésre állása, valamint a fürdőhely jogszabályi környezetnek megfelelő kijelölése és információs szolgáltatási környezete adja. Az alacsony vízállásnál a strandok bejárható területe növekszik és évről évre előkerülnek sebesülést okozó, vagy veszélyt eszközök, anyagok, olykor robbanószerkezetek, vagy lövedékek, illetve megjelennek lokális, rövid ideig fennmaradó, de társadalmi felháborodást is kiváltó szennyezések. Ezek jelentős

veszélye mellett az okozott idegenforgalmi kár is jelentős. Tehát tenni kell ennek mérséklésért. A 2012-ben elkészült prevenciós program ezt segíti, végrehajtását a rendelkezésre álló források arányában 2013-ban megkezdtük.

Növeltük a strandokon lévő kommunikációs eszközök számát, a defibrillátorok számát. Számos strandon működik helyi fényjelző készülék a viharjelzés állapotának megjelenítésére. Sikeres volt a nagyobb partfelületű strandokon bevezetett megfigyelő-, őrtorony megoldás. Számukat célszerű növelni. Az új típusú tájékoztató táblákon nemcsak a viharjelzésről, hanem a korlátozásokról és a segélyhívás módjáról, a telefonszámokról is informálódhatnak a vendégek, azonban még mindig nagyon sok kijelölt fürdőhelyen, illetve egyéb strandon szükséges jó minőségű bóják, táblák alkalmazása, melyek elsősorban információt közölnek a strandról, a veszélyekről, a viharjelzésről. Támogatjuk az egységes többnyelvű tájékoztató hanganyag összeállítását és terjesztését, amelyet a strandok üzemeltetői számára kell biztosítani – felkérve őket annak rendszeres lejátzására. Az üzemeltetők rendszeres képzéséről is gondoskodni szükséges, valamint el kell gondolkodni azon, hogy a fürdőhely kijelölése során a vízhatárokat, medermélységet milyen módon kellene előre jelezni a strandot igénybe vevőknek (táblák a parton a meder leírásával és vázlatos rajzával, a mederhatárokkal és a mélységgel valamint 100 és 150 cm-et jelző bójásor vagy táblasor).

Jelen fejezet célja, hogy a 2013-ban a BFT által elfogadott intézkedési terv alapján a veszélyforrások csökkentésének koncepcióját beillesse a KBVP keretébe. A feladatcsoportnak a koncepcióban megfogalmazott lényege, hogy

- meghatározza a Balatonban potenciális veszélyt jelentő tárgyak és anyagok jellegét, a potenciális veszélyek és azok megelőzése, kezelése szempontjából kategorizálja azokat;
- felmérje a veszélyeztetett területeket és csoportosítsa azokat a veszély mértéke és a teendő intézkedések komplexitása és sürgőssége szempontjából;
- meghatározza azokat az intézkedéseket, amelyek szükségesek a fenti csoportosítások alapján;
- kijelölje az intézkedések felelőseit;
- számba vegye a vonatkozó jogszabályokat és javaslatot tegyen a szükséges módosítások irányára;
- prognosztizálja az intézkedések forrás igényét és javaslatot tegyen a források biztosítására;
- kialakítsa a szükséges információs eljárások metódusát és a média megjelenések célját és célszerű tartalmát.

Idegen tárgyak, anyagok meghatározása

Víz alatti akadály minden olyan, természetes, vagy mesterséges tárgy, amely a környező, ismert, vagy ismertnek vélt medertől jelentősen eltérő anyagú, alakú és a víztest használatban lévő részére benyúlva abban a használat szempontjából jelentős, és/vagy veszélyt jelentő módon teret foglal. Ezen akadályok egy része természetes, egy része mesterséges. A mesterséges akadályok nem tervezett és nem előírás szerinti csoportja az idegen tárgyak halmaza.

A víz alatti idegen tárgyak, tipikusan az alábbiak:

- Vízi állások, horgászstégek, karók víz alatti maradványai
- Hajók, csónakok, repülőgépek maradványai
- Behordott hulladék, szemét (beton, acél, kő, téglavég stb.)
- Gránátok, bombák, lövedékek és alkatrészeik
- Halászhalók, varsák, etetők
- Kikötéshez használt láncok, kötelek, sodronyok, betontömbök

E tárgyak részben közvetlen kockázatokat jelentenek, részben közvetett veszélyt, kár okozhatnak. A közvetlen kockázatok az alábbiak:

- Robbanásveszély, a robbanás okozta személyi sérülés
- Vízben lévő nagyobb, éles, illetve szűrő tárgyak okozta, a vízhasználat (fürdés) során elszenvedett nagyobb személyi sérülés (fej-, gerinc, mellkas sérülés)
- Vízben lévő kisebb, de éles, illetve szűrő, valamint fertőzést okozó tárgyak által, a víz alatt okozott kisebb sérülések (láb, kéz megvágása, ficam)
- Hajózási esemény (fennakadás, hajótest sérülése, hajtómű, kormánymű meghibásodása)

Közvetett veszélyt jelent

- az élővilág sérülése;
- a hajózás biztonságának csökkenése;
- a víz és a környezet szennyezése;
- az állampolgárok, turisták biztonságérzetének csökkenése;
- negatív élmények benyomások keletkezése;
- az idegenforgalmat ért gazdasági károk.

A fentiek okán az idegen tárgyakat és anyagokat, illetve az általuk okozott veszélyeket a szükséges teendők sürgőssége okán több csoportba sorolhatjuk. A csoportosítás részben jellemzők szerinti leírásuk, részben a ténylegesen kialakult, a tapasztalt helyzet alapján az alábbi lehet:

- azonnali intézkedést igénylő veszély helyzet (pl: fellelt robbanó szerkezet, vagy annak egyértelmű gyanúja, hajózási eseményt okozó tárgy, személyi sérülést okozó, fellelt tárgy);
- tervezett prevencióval, felkutatással azonosított idegen tárgy;
- vélelmezett idegen tárgy és/vagy szennyezett terület veszélymentesítésének igénye.

A veszélyeztetett területek

A veszélyeztetett területeket a potenciális veszély mértékére, annak kiterjedésére, illetve az érintett lakosság/fürdőzők száma alapján szükséges meghatározni, rögzíteni, értékelni és ott a szükséges intézkedéseket megtenni.

Ennek alapján:

- Azonnali beavatkozást igénylő terület, ahol robbanószerkezetet, lövedéket, lőszert találtak/azonosítottak, vagy a fürdőzők csoportjára közvetlen veszélyt jelentő idegen tárgyat találtak.
- Kiemelten veszélyes területek a kijelölt strandok azon részei, amelyek tipikusan alacsony vízszint mellett még gyalogosan bejárhatóak és ott korábban

robbanószerkezetek találtak, valamint ahol a hajózás és/vagy a fürdőzésre veszélyt jelentő idegen tárgyak vannak.

- Fokozottan veszélyes területek a fürdési szezont megelőzően át nem vizsgált kijelölt strandok.
- Veszélyes területek, ahol a fürdőzésre és/vagy a hajózás biztonságára veszélyt jelentő idegen tárgyak és szennyvezetékek vélelmezhetőek.

Szükséges operatív intézkedések

A szükséges intézkedések köre alapvetően függ attól, hogy a veszély közvetlen, vagy közvetett, illetve potenciálisan fennáll-e.

Az azonnali beavatkozást igénylő veszélyhelyzetek során a jelenlegi jogszabályok alapján a veszély jellegétől függően az üzemeltető és a különböző hatóságok teendői szabályozottak – azok szerint kell eljárni.

A szezon kezdete előtt az önkormányzatok és/vagy a vízügyi kirendeltség bevonásával el kell végezni, illetve felül kell vizsgálni a területek besorolását a fentiek szerint (kiemelten-, fokozottan veszélyes, illetve veszélyes területek).

A kiemelten veszélyes területeken a meder átvizsgálását a hajózási-, illetve a fürdési szezon előtt szükséges elvégezni az érvényes jogszabályok – mint minimális kötelezettség – betartása mellett, a rendelkezésre álló eszközök és erőforrások felhasználásával.

A fokozottan veszélyes területeken (strandokon) a veszély meglétére és jellegére utaló tájékoztató táblákat kell kihelyezni, amelyek csak a meder átvizsgálása, annak dokumentálása és ellenőrzése után távolíthatók el.

A veszélyes területekre vonatkozóan az elérhető helyi és specifikus kommunikációs csatornákon keresztül (internet, honlapok, VHF rádió csatorna, Hajósoknak Szóló Hirdetmény, tájékoztató táblák stb.) tájékoztatást kell adni az érintetteknek. A vélelmezett veszély meglétéről szakemberek bevonásával a vélelem megjelenésétől számított 48 órán belül meg kell bizonyosodni, a veszélyes idegen tárgyat el kell távolítani, illetve eltávolításáig a helyet jól látható módon el kell keríteni, illetve őriztetni kell.

A megelőzés mechanizmusa

Annak érdekében, hogy a veszélyes területek besorolási szintje, illetve mértéke csökkenjen, illetve a veszélyt jelentő idegen tárgyak száma csökkenjen, továbbá a veszélyes helyzetek kialakulása, illetve azok kezelése a szükséges és indokolt mértékű média megjelenést generálja, a következő megelőző lépéseket szükséges megtenni.

Felkészítési mechanizmus és eszközrendszer működtetése

A HM Vezérkari Főnökség tüzserészeinek bevonásával olyan alapfokú képzési programot kell kidolgozni és alkalmazni, amely alapján a mederben, illetve a vízen

munkát végzők meg tudják határozni, hogy az adott idegen tárgy jelenthet-e közvetlen veszélyt, azaz a robbanószerkezet, lövedék, lőszer mely kategóriájába tartozik. Ezen oktatásban célszerűen az önkormányzatok, strand- és kikötő üzemeltetők képviselői, strandi mentőőrök, a vízirendészet és a katasztrófavédelem operatív állománya, a meder-, a védmű- és vízépítési (szabályozási) munkák irányítói, munkavezetői vegyenek részt. Ezt követően gondoskodni kell arról, hogy az így kiképzett személyek végezzék el a talált/fellelt idegen tárgyak elsődleges veszélyességi minősítését – ezzel csökkentve a kockázatokat, a felesleges riasztást és annak költségét, valamint a pánikkeltést. Szükség esetén viszont meg tudják tenni a szakszerű bejelentést, a terület (az idegen tárgy) elkerítését, őrzését.

Ehhez hasonló programot szükséges kidolgozni a szennyezések tekintetében is, amelyben az MTA BLI tevékenységére érdemes támaszkodni.

Jogsabályi felülvizsgálat

Felül kell vizsgálni az érvényes jogszabályokat annak érdekében, hogy azok egymással összhangban, a kérdéses problémahalmaz minden elemére kiterjedő, végrehajtható, szankcionálható utasításokat tartalmazzanak. E téren kiemelten kell kezelni a vízi állások létesítésének engedélyeztetését, a felelősök és felelősségi körök meghatározását, a szakszerű telepítések és eltávolítások ellenőrzését.

Érintettek jogkövető-, megelőző- és ráható magatartásának kialakítása

Az érintett szervezetek számára ajánlásokat kell kidolgozni annak érdekében, hogy tagjaik, alkalmazottaik a jogszabályok célját megértve azokat betartsák, betartassák és ezzel maguk is pozitív példát mutassanak. A vízi állások vonatkozásában a helyi horgász közösségek felelősségi körét és együttműködésük területeit ki kell dolgozni és a folyamatba partnerként kell őket bevonni. (E téren támaszkodni kell a Balatoni Vízügyi Kirendeltség által már korábban elkészített eljárásokra, javaslatokra.) Együttműködésük kiemelt területe a felderítés, illetve a szakszerű bejelentés lehet. Ez különösen az illegálisan kihelyezett halászhálók, varsák, a szabálytalanul elhelyezett vízi állások, a horgászkarók, a sérült, vagy rosszul eltávolított vízi állások, elsüllyedt csónakok esetén lehet hatékony.

Hatékony hatósági tevékenység szükségessége

Meg kell követelni a hatékony hatósági fellépést úgy a felkészítés, a prevenció, a tájékoztatás, az engedélyeztetés, az ellenőrzés és a szankcionálás területén is. Ennek alapja, hogy az érintettek részéről megfelelő társadalmi támogatást élvezzenek munkájuk során. E téren hatósági tevékenységet végeznek: a Vízirendészet, az ÁNTSZ, az önkormányzat, a vízügyi kirendeltség, a kormányhivatal illetékes szakegységei, a halőrök és természetvédelmi őrk.

Korrekt információs adatbázis

A vízbiztonság e komplex feladathalmazát egy nyilvános (vagy részben nyilvános), naprakész, szakszerű információs adatbázis fejlesztésével, feltöltésével és

üzemeltetésével szükséges támogatni. Az adatbázis alapjául egy interaktív medertérképi megjelenítést javaslunk, amely önálló rétegenként tartalmazza a nádas-térképek, engedélyezett parti-, kikötői létesítményeket, az engedélyezett vízi állásokat, a nem engedélyezett, de felderített vízi állásokat, a strandok határait (különböző vízállások esetére is), az ismert és vélelmezett idegen tárgyakat, az átvizsgált területeket, a vizsgálat módját, annak megállapításait. Az adatbázis kezelőjét (BVK) fel kell jogosítani a szükséges adatok megismerésére, beszerzésére, adaptációjára és biztosítani kell számára az ehhez szükséges forrásokat.

Állami közreműködés

A vízbiztonság megteremtésében az államnak kiemelt szerepe van. Ezt részben a résztvevők törvényi szabályozása, az állami vagyon fenntartásának, kezelésének és állagmegőrzésének felelőssége, valamint a költségvetés jelentős mértékű idegenforgalmi bevételének fenntartása is indokolja. Elvárható, hogy a jogszabályi háttér korszerűsítésében, harmonizációjában, a hatósági feladatok ellátásában és a szükséges finanszírozási háttér megteremtésében is hatékonyan közreműködjön, illetve arányos részt vállaljon.

A média bevonása

Minden statisztikai adat azt bizonyítja, hogy a Balatonban igen elenyésző számban található felrobbanó szerkezet, azonban egy-két eset is magára vonja a média figyelmét. Ezért a fenti tevékenységek nem lehetnek eléggé hatékonyak a média szakszerű bevonása nélkül. Fel kell vállalni a média felkészítését annak érdekében, hogy közreműködésük, tevékenységük minél inkább az összetársadalmi igények mentén hasson. Ezért az alábbi feladatokat jelöljük meg:

- A Balaton állapotáról, a reális veszélyekről (illetve a veszélyek nem létéről, megszűntéről) olyan mélységű tájékoztató anyagokat kell készíteni, amely a média különböző rétegei és technológiai számára felhasználható.
- Gondoskodni kell a tájékoztató anyagok terítéséről és a média megjelenések szervezéséről.
- Ki kell jelölni azokat a felkészített szakembereket, akik a kérdésben nyilatkozni tudnak. Különösen igaz ez a váratlan helyzetek során megjelenő fokozott média érdeklődés esetén.
- Biztosítani kell, hogy a média képviselői hozzá juthassanak a korrekt tájékoztatáshoz szükséges információkhoz.
- Médiafigyelő szolgálatot kell üzemeltetni, a hamis, vagy nem tényszerű megjelenések esetén gondoskodni kell a szükséges kiegészítésekről, helyreigazításokról.
- A Balatont és/vagy a balatoni idegenforgalmat bemutató megjelenéseket értékelni kell és média szakemberek bevonásával hatékony stratégiát kell kidolgozni annak fejlesztésére.
- Az igazoltan rosszzindulatú, kártékony és egyoldalú híradások esetén a jogeszközeivel is fel kell lépni azok elkövetői ellen.
- Figyelni kell az érintett közösségi oldalakat, az ott elhangzó véleményekre indulatmentesen reagálni kell, illetve proaktív módon szükséges irányítani e fórumokat a tárgyszerűség felé.

A szükséges eszköz rendszer működtetésére kidolgozott program tartalmazza az egyes munkafázisokhoz tartozó határidőket, felelősöket, valamint forrás tervet.

A feladatcsoportban számos szervezet rendelkezik kompetenciával, illetve együttműködési lehetőséggel. Ezek a BVRK, BVK, a KIG, VMSZ, a HM, az Önkormányzatok. A koordinációt a BFT-KT Veszélyhelyzeti Munkacsoportja végzi.

6.4 Prevenció

A prevenció a vízbiztonság leghatékonyabb, ugyanakkor a legolcsóbb módszere. A prevenció során az arra felkészített személyek és szervezetek észlelik a veszélyforrásokat és a veszélyeztetett személyeket. A veszély eszkalálódása előtt megteszik mindazokat az intézkedéseket, amelyekkel a kockázat mérsékelhető. Tájékoztatják, figyelmeztetik, biztonságos helyre segítik a potenciálisan veszélyeztetetteket. Jelenleg szervezett formában csak a BVRK járőrhajói végeznek állandó prevenációs tevékenységet, amely külön protokoll alapján zajlik az I. és II. fokú viharjelzések tartama alatt. A VMSZ, valamint a Zánkai mentésirányítási Központtal közvetlen kapcsolatban lévő más egyesületek (THE, ZVVE, KVVE) mentőegységei a BVRK felkérése alapján kapcsolódnak be a megelőzésbe, az erők, eszközök hatékony elosztása érdekében. Nagyon jelentős erőt képvisel a VMSZ strandi mentőőri kapacitása, amely a megfelelő kommunikációs eszközökkel felszerelve, a hajókkal is kapcsolatot tartva növeli a prevenció hatékonyságát. Szeretnénk elérni, hogy a kritikus meteorológiai helyzetek során szükségesség váló vízfelület kiürítési feladatokba a vitorlás egyesületek, kikötők arra felkészített és megfelelő technikával rendelkező edzői, üzemeltetői is bevonhatóak legyenek.

A preveniót két kategóriába soroljuk:

1. Tájékoztatás a veszélyek kialakulása előtt
2. Operatív prevenió a veszélyhelyzet prognosztizálásakor

A tájékoztatási tevékenység kötelezettje minden olyan szervezet, vállalkozó amely a fürdésre kijelölt, illetve vízi sportok üzésére alkalmas vízterülettel kapcsolatban bármely tevékenységet végez, eszközt kölcsönöz, használatba ad. Számukra az általános prevenációs kiadványokat kell megjelentetni és teríteni.

Az operatív prevenióhoz a riasztási láncba integrálható szervezetek számára formalizáljuk a prevenációs intézkedéseket, végrehajtásuk módját. A bevetés-irányítási központ a hatékonyság elve alapján riasztja az egységeket, kíséri figyelemmel tevékenységüket.

Korszerűsíteni szükséges a veszélyhelyzeti szintek értékelését, a meteorológiai észlelés és elemzés technikáját, műszaki háttérét, az azokhoz tartozó riasztási technikákat és eljárásokat. Figyelemmel kell kísérni a három medencére bontott és a kétfokozatú viharjelzés hatékonyságát. Ennek során figyelembe kell venni a változó éghajlati viszonyokat, szélsőséges jelenségeket, illetve a vízi sporteszközökben és módszerekben bekövetkezett fejlődést. Európai mintára liberalizálni célszerű a riasztásokhoz kötődő intézkedések, szankcionálások körét. Szabályozni kell a prevenációs intézkedéseket, az ebben résztvevő hajók figyelmeztető jelzéseit.

Felül kell vizsgálni a jégen tartózkodás szabályait. A rendelkezésre álló technikák felhasználásával a jégfelület veszélyességét is jelezni lehet. Meg kell vizsgálni - a viharjelzés mintájára - a jégjelzés bevezetésének feltételeit. A korszerű infokommunikációs hálózati lehetőségeket ki kell használni. Fejleszteni kell a személyre szabott alkalmazások jelenlegi megoldásait, figyelembe véve a mobil internet, a 4G és az okos telefonok nyújtotta lehetőségeket.

A prevenció egyik kiemelt tényezője, hogy a felelős szervezetek áttekinthessék a Balaton teljes vízfelületét. Itt kiemelt szerepet szánunk az optikai megfigyelésnek, amelynek kísérleti példányai már működnek. Megfelelő informatikai háttérrel adnak a viharjelző állomásokon rendelkezésre álló mikrohullámú kapcsolatok, amelyek bővítésével a nagy felbontású, táv-vezérelhető kamerák rendszerbe integrálhatóak.

Az eddigi és a továbbiakban is elvárt partnerek: BVRK, OKF, illetve a M-i KIG, az RSOE, OMeSZ, VMSZ. A feladat koordinációját a BFT-KT Vízbiztonsági Munkacsoportja végzi.

6.5 Riasztás

A veszélyhelyzetek kialakulását befolyásoló meteorológiai-, klimatikus- és egyéb tényezők folyamatos figyelése, értékelése alapján a riasztási technológiák alkalmazásával az érintett körzetekben tartózkodó személyek és szervezetek figyelmeztetése a veszélyekre kiemelt fontosságú. Ennek alapvető technikája a Balatonon az OMeSZ által végzett megfigyelésekre és szinoptikára alapozott és az OKF kezelésében, tulajdonában lévő, az RSOE által üzemeltetett Balatoni Viharjelző Rendszer, valamint az arra alapuló kiegészítő műszaki megoldások, továbbá a „Balatrönk” rádió kommunikációs rendszerre telepített élőszavas tájékoztatás és riasztás adja. A riasztás célszerű további eszközei a helyi TV és rádió csatornák, a strandi és települési hangosbemondó rendszerek, internetes portálok, közterületi interaktív vagy távvezérelt kijelző táblák és monitorok, a mobil kommunikációs platformok. A 2007. évi fejlesztési törekvések realizálása során a kialakított VHF 16, VHF 22. és VHF 28. csatornák további lehetőséget biztosítottak a riasztásra. Az utóbbi években megjelent „okos telefon” alkalmazások lehetővé tették a riasztások személyre szabását, amelynek tovább fejlesztését a háttér technológia gyors fejlődése és felnövekvő generáció informatikai érzékenysége is lehetővé teszi.

További fejlesztéseket kívánunk végezni a Balatoni Viharjelző Rendszer hatékonysága érdekében. Ezek az alábbiak:

- Az OMeSZ javaslata és vállalása alapján technikai (hardver, szoftver és érzékelő egységek) fejlesztés a szinoptikai elemző tevékenység pontossága, gyorsasága érdekében
- A Siófoki Obszervatórium fenntartása érdekében az integrált tevékenység feltételeinek vizsgálata, delegálásának vizsgálata. (Pl: a VÉSZ Központ bevetés-irányítás személyzetének és technikájának befogadása)
- További viharjelző állomás telepítése

- A régi nagy fogyasztású és nagy karbantartás igényű fényjelzők cseréje korszerű LED technológiára
- Informatikai háttér fejlesztése
- Prevenációs technikai egységek bővítése (strand viharjelzők, kézi viharjelzők gyártása, SMS alapú riasztás újbóli bevezetése, Balatrönk riasztási helyek bővítése)
- Korszerű infokommunikációs, okos-telefonos applikációk fejlesztése
- Kistérségi riasztás lehetőségének – jogszabályi környezetének – vizsgálata
- A riasztási szintekhez tartozó jelenségek értékelése, a határértékek, illetve események felülvizsgálata, a jelzések területi határának pontosítása, bővítése, a jelzésekhez tartozó jogkövetkezmények liberalizálása
- Az AIS megoldások elterjesztése
- VHF rádiózás terjedése okán az abban lévő lehetőségek kihasználása.

E munkákban kiemelt feladatokat szánunk az OMeSZ-nek, az OKF-nek és az RSOE-nak. A koordinációt a BFT-KT Veszélyhelyzeti Munkacsoportja végzi.

6.6 Segélyhívások fogadása

A segélyhívások fogadásának helye alapvetően meghatározza az azt követő intézkedések sorsát, a segítségnyújtás formáját és idejét. A Balatonon a 112 egységes segélyhívó szám mellett legismertebb a Balatoni Vízürendészeti Rendőrkapitányság központjának telefonszáma, egyre ismertebb a Vízimentők Magyarországi Szakszolgálat (VMSZ) Zánkai Mentésirányítási Központjának mobil- és vezetékes száma, valamint a „Balatrönk” rendszer segélyhívó csatornája, amelyen közvetlenül lehet segítséget kérni az előbbi két szervezeten kívül a Balatonfüredi Rendőrkapitányságtól is. Viszonylag kis számban érkezik a vízről segélykérés az Országos Mentőszolgálat (OMSZ) ügyeleteire. Ugyanakkor a működő EDR további kapcsolati lehetőségeket jelent, amelynek együttműködési lehetőségeit érdemes fejleszteni. A Balatoni Vízürendészeti Rendőrkapitányság (BVRK) Vízi Életmentés-irányítási Szolgálatánál (VÉSZ központ) bevezetett, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság által 2011. október 1-én határozatban kihirdetett rövidített ingyen hívható vízi segélyhívó hívószám (1817) újabb csatornát nyitott erre, csakúgy mint a VHF csatornák (VHF 16. 22.és 28. csatorna) alkalmazása és a vitorlás hajókon, klubokban egyre növekvő számú VHF hajózási rádió.

Biztosítani kell a segélyhívások technikájának, eljárásának, informatikai hátterének korszerűsítését. Ennek érdekében szükséges a korábban kialakított, mobil hálózatról és vonalas hálózatról egyaránt elérhető egységes rövidített segélyhívó szám integrálása az ESR-112 rendszerébe úgy, hogy az segítse a VÉSZ központ működését. Meg kell szervezni, hogy a 112-re érkező – a Balaton vízfelületét érintő – hívások az erre kialakított központba kerüljenek.

A nyíltvízi segélyhívások fogadására a BVRK keretein belül működő VÉSZ központot kell alkalmassá tenni a 1817-es rövidített vízi segélyhívó szám kiterjedt alkalmazásával (két szolgálatirányító egyidejű tevékenységére alkalmasan). A parti mentőőri segélyhívási és egészségügyi segélykérési rendszert (sürgősségi mentőhajó) – amíg az integrált mentésirányítás összes feltételét nem sikerül megteremteni –

célszerű leválasztani a vízirendészeti VÉSZ központ hívásfogadási kapacitásáról. Több nyelven beszélő munkatársakat kell foglalkoztatni, illetve meg kell teremteni ennek érdekében az ESR-VÉSZ operatív együttműködésének műszaki és személyi feltételeit.

Telefonos hívásoknál meg van már oldva, azonban a rádiós jelzéseknél is meg kell oldani a hívások azonosításának, rögzítésének problémáját. Technikai megoldással, több vonal igénybevételel biztosítani kell, hogy az egy időben érkező többes hívások is fogadásra – irányított várakoztatásra – kerüljenek.

A tevékenység résztvevői: BVRK, SMKIG, OMSZ, VMSZ. A koordinációt a BFT-KT Veszélyhelyzeti Munkacsoportja végzi.

6.7 Bevetés-irányítás

Az előrejelzések, riasztások és a segélyhívások alapján teendő közvetlen intézkedések, bevetések operatív kidolgozását, elrendelését, irányítását értjük bevetés irányítás alatt. E tekintetben minden kötelezett szervezet (Rendőrség, Katasztrófavédelem, Mentők) valamint a Vízümentők Magyarországi Szakszolgálat rendelője rendelkezik infrastruktúrával, személyzettel és szakismerettel. A nyíltvízi események kezelését a BVRK VÉSZ központja irányítja jogszabályi felhatalmazás alapján, és hangolja össze BVRK és a VMSZ illetve az egyéb együttműködő vízimentésben résztvevő tevékenységét. A BVRK VÉSZ központja dönt a segélykérés kezelésének módjáról és a szükséges intézkedésekről. A vízben eltűnt személyek felkutatása kapcsán jelenleg a BVRK és a VMSZ operatív egyeztetést végez és a szakmailag optimalizált módon irányítják az intézkedéseket. Az elmúlt években az OMSZ és a VMSZ között alakult ki hasonló operatív irányítási szint – elsősorban a sürgősségi mentőhajók irányítása, valamint a zánkai központba érkező megnövekedett számú riasztás koordinálása érdekében. Megkezdődött a KKK (Készenléti Szolgálatok Koordinációs Központja) virtuális együttműködési platformjának előkészítése, azonban az ESR 112 kormányzati projekt a tevékenység irányítást új mederbe tereli. Fontos, hogy a rendőrség TIK, és TIR fejlesztése, az ESR112 és az OMSZ mentésirányítási fejlesztései során a Balaton specialitásai széles körben figyelembe legyenek véve.

A bevetés-irányítás a komplex mentési tevékenység hatékonyságának egyik legfontosabb eleme. Itt a vízirendészeti irányítási, felügyeleti tevékenységet ötvözni kell a mentésszervezési és irányítási munkával, integrálva az operatív prevenció irányításával és a veszélyhelyzeti információk, meteorológiai előrejelzések értékelésével. Rövidtávon az operatív kommunikációs együttműködés fejlesztése szükséges, mivel az érintett szervezetek ügyelei jelenleg olyan fokú egyéb feladatot is ellátnak, amely megakadályozza a jelenlegi struktúrába integrálásukat.

Középtávon szükséges egy olyan kibővített bevetés-irányítási központ létrehozása, melyre alkalmas lehet az OMeSZ siófoki obszervatóriuma. A hatékonyság és szakszerűség növelése érdekében ki kell alakítani a közös szolgálatadás lehetőségét az emeltszintű ellátás területén.

Meg kell teremteni az informatikai, ergonómiai háttérrel, a 365*24 órás szolgálat személyi háttérrel, figyelembe véve a kritikus helyzeteket, három munkahellyel (vízirendőr, meteorológus, vízimentő). E tevékenységet az ESR-112 adta lehetőségek

és szabta korlátok figyelembe vételével, az ESR-112 működésének balatoni tapasztalatai alapján lehet csak hatékonyan elvégezni. Figyelembe kell venni a rendőrség TIK és a mentőszolgálat MIR előírásait és tapasztalatait.

Mindezekon felül továbbra is fenn kell tartani a parti mentőőri szolgálat, nyíltvízi mentés szervezésének, irányításának lehetőségét, meg kell teremteni az emeltszintű ellátás feltételeit és a kettő integrálását. A jelenlegi erőforrások figyelembevételével ez leghatékonyabban a zánkai központ továbbfejlesztésével oldható meg.

A prevenció mellett a bevetés irányítás, illetve a felkutatás eszközzelrendszere a tó körül már kísérleti jelleggel megjelent nagyteljesítményű, táv-vezérelhető kamera és az azt kiszolgáló rádiófrekvenciás adatátviteli hálózat. A jelenlegi két állomás (Fonyód-Várhegy és Csupak Kerekedi öböl) tapasztalatai azt mutatják, hogy megfelelő előkészítés és oktatás mellett e rendszerek a tó közepén túl is felismerhető és típus/fajta szerint azonosítható képet adnak egy-egy vízi járműről. Tekintettel arra, hogy 16 helyszínen van a viharjelző állomásokon megfelelő adatátviteli végpont, kiemelt feladat ezek ellátása táv-vezérelhető kamerákkal és bekötésük a VÉSZ központba.

E munkában kulcsszerepet kapnak: BVRK, VMSZ, OMeSZ, RSOE. A koordinációt a BFT-KT Vízbiztonsági Munkacsoportja végzi.

6.8 Elsősegélynyújtás

A nagyobb látogatottságú helyeken – elsősorban a jogszabályok által erre kötelezett fürdőhelyeken – a vízben és/vagy partszakaszon bekövetkező rosszulletek, kisebb sérülések, vízi balesetek elsődleges helyszíni ellátását, reanimációt, szükség esetén a további beavatkozások felmérését és az ehhez tartozó intézkedések sorozatát az elsősegélynyújtásra kiképzett, arra feljogosított személyek végzik. A jogszabályi előírások alapján kötelezettek túl számos más helyszínen is célszerű elsősegélyhelyet kialakítani. Ugyancsak szükséges az előírtakon túl, a jobb és gyorsabb beavatkozások érdekében korszerű eszközöket (lapát-hordágy, defibrilátor, lélegeztető, nyakrögzítő stb.) készenlétben tartani, illetve azok alkalmazására is felkészített személyzet alkalmazása. Elsősegélynyújtásra a parti mentőőrök és a nyíltvízi mentőszolgálatot ellátók is alkalmasak, célszerű lenne a tűzoltók, rendőrök megfelelő felkészítése és eszközökkel való felszerelése is. Meg kell őrizni a Magyar Vöröskereszt ifjúsági csoportjainak nyári kapacitását, törekedni kell a hatékonyabb allokációra, a felelősségteljes munkavégzés körülményeinek, feltételeinek megteremtésére, valamint a fürdőhely üzemeltetők felelősségének hangsúlyozására, az általuk nyújtott szolgáltatás színvonalának emelésére. Folytatni kell a régióban élők, az idegenforgalmi szezonban szolgáltatásokat nyújtók alapfokú oktatását, eszközökkel való ellátását. Elő kell segíteni az ellátás három szintjének fejlesztését, amelyhez eltérő kompetenciák, kötelezettségek és támogatások kapcsolódnak.

E tevékenységet jelenleg jogszabályi kötelezettség alapján végzik a fürdőhely üzemeltetőjével, önkormányzatokkal kötött szerződések alapján a VMSZ vízimentői, mentőszervezetek, egészségügyi vállalkozók, hajós képesítésű egyének stb. A képzettség tartalmát, formáját, ellenőrzését és a foglalkoztatás körülményeit a

jelenleginél egyértelműbben és szigorúbban kell szabályoztatni. A tartalmi és minőségi harmonizáláson túl az alkalmazás sokszínűségét – az önkormányzati autonómia igényét és lehetőségeit - meg kívánjuk őrizni, mivel szezonban egy időben 300-500 fő foglalkoztatása szükséges.

Kiemelt partnerként jelenleg az OMSZ mellett csak a VMSZ nevesíthető. A szabad strandokon az MVK partneri programja, illetve a polgárőrségek a szervezet és a képzések továbbfejlesztése után alkalmazható. A koordinációt a BFT-KT Vízbiztonsági Munkacsoportja végzi.

6.9 Parti mentőőr

A parti mentőőr szerepe az alapvetően sekély vizű Balatonon különösen felértékelődik, mivel a tavon bekövetkezett balesetek, vízbefulladások döntő többsége fürdőhelyen vagy annak közvetlen közelében következik be. A parti mentőőr a strandok, fürdésre, vagy sportolásra kijelölt vízfelületek felügyeletét látja el a partról, vagy arra rendszeresített csónakról, evezős katamaránról. Kiképzett a vízi veszélyek, a veszélybe került emberek reakciójának felismerésében, megközelítésében, kiemelésében, újraélesztésében, elsősegélynyújtásban és a szükséges további intézkedések megtételében. Munkaterülete a strandok, kijelölt fürdőhelyek vízfelülete és partja. A természetes vizeken kijelölt fürdőhelyek vonatkozásában kormányrendelet szabályozza a parti mentőőr alkalmazásának kötelezettségét. Nincs ugyanakkor szabályozva a mentőőr felkészítésének tartalma, színvonala és a tevékenység végzésének feltétele, körülményei. Jelenleg a Balaton 136 kijelölt fürdőhelyéből 91 strandon kötelezett az üzemeltető mentőőrt alkalmazni, ez főszezonban jelenleg 110 mentőőr alkalmazását jelenti. A Balaton humán terhelését figyelembe véve, amely éves szinten is több mint 1,3 millió fő, a mentőőrök létszáma abszolút elenyésző. A kijelölt fürdőhelyek egyharmadánál a VMSZ, a többi helyen más szolgáltató, vagy magánszemély, vállalkozó ad mentőőri ügyeletet. A hatóságilag nem kijelölt szabad strandok esetében nincs mentőőr alkalmazva, bármilyen nagy is az a szabad strandi rész amelyen fürdenek. A jövő nagy előrelépése lehetne minden 200 méter parterületnél nagyobb hosszúságú strandon (besorolásától függetlenül) olyan mentőőr alkalmazása a főszezonban, aki szakmailag képzett, mentő eszközökkel felszerelt, rendszerbe állított kommunikációs eszközökkel rendelkezik, a segítségnyújtás és segélyhívás módozatait ismeri. Ezen személyek minden egyes rendészeti tárgyú intézkedést is segíthetnének, a helyszíni jelenlétükkel.

Jelentősen javult a mentőőrök képzettségének színvonala, jelentős mértékű a visszatérő mentőőrök száma. Hatékonyságukat nagy mértékben növelte az elmúlt években beszerzett mentő katamaránok szolgálatba állítása, valamint a számos önkormányzati strand számára juttatott defibrillátor. A Balatrónk rádiórendszer termináljainak számát jelentős mértékben növelni tudtuk, így minden – a zánkai mentésirányítási központ irányítása alá tartozó – mentőőr közvetlen rádiós kapcsolattal rendelkezik. A tevékenységek szintek szerint csoportosíthatóak az alábbiak alapján:

Alapszintű ellátás

- elvégzik a vonatkozó jogszabályok szerinti tevékenységeket;
- együttműködnek a kijelölt elsősegélynyújtó helyen történő ellátásban;

- részt vesznek a szükséges fürdőhelyi prevencióban;

Középszintű ellátás (az alapszinten felül):

- 200 méterenként mentőőri állást alakítanak ki;
- mentő-katamaránt alkalmaznak;
- közvetlen rádió-kommunikációs kapcsolatban vannak a tevékenység irányítójával

Emeltszintű ellátás (a középszinten felül):

- a partszakasz minden 300 méterén két mentőőr teljesít egy időben szolgálatot;
- az elsősegélynyújtó helyen orvos is tartózkodik;
- a viharjelzésről, annak megváltozásáról on-line rendszeren keresztül – vagy annak igénybevételeivel - tájékoztatják a fürdőzőket;
- magaslati megfigyelő állások is rendelkezésre állnak;
- a fürdőhelyen belül szolgálatot teljesítő mentőőrök egymást közt és az elsősegélynyújtó hellyel közvetlen rádió-kommunikációs kapcsolatot tartanak fenn.

Külön kell szólni a téli Balaton veszélyeiről, az erre történő felkészülésről. A jogszabályi környezet ma számos jeges sportra, tevékenységre ad lehetőséget oly módon, hogy a szükséges biztonsági intézkedéseket nem követeli meg a jégen tartózkodóktól. A jogszabályi kötelezettségek korlátozóak, azonban sok tekintetben korszerűtlenek, ellenőrzésük szinte lehetetlen. A leglényegesebb itt is a prevenció, azonban a mentésre, a beszakad jégről a vízbe került személyek kimentésére speciális eszközök és képzettség szükséges. Ezeket a mentőszervezeteken kívül a part menti települések önkormányzatainak is meg kell szerezni és rendelkezésre kell tartani.

Jelenleg speciális járművek egyik szervezetnek sem állnak rendelkezésre (pld. airboat jármű), amely tény - az ilyen esetekben amúgy is nagyban csökkent mentési időfaktorral együtt - szinte kilátástalanná teszik a sikeres életmentést.

Legfontosabb fejlesztendő területek tehát a képzés, a jogszabály korszerűsítés, a mentő-katamaránok, defibrillátorok és jégről mentő eszközök számának bővítése, továbbá a jégről mentésben is használható speciális mentőjármű(vek) (airboat) és szállító eszközeik beszerzése. Eszközfejlesztés tekintetében lényeges még a hírközlési eszközök számának növelése, valamint a magaslati megfigyelő-, őrhelyek kialakítása. Fontos az EMESE program folytatása a szükséges területi lefedettség biztosítása miatt. A teljes lefedettséghez újabb mentőhajókra van szükség illetve a vízimentő állomások tekintetében a vonatkozó jogszabálynak megfelelő szolgálati helyeket kell kialakítani.

A felkészítésben és a mentési tevékenységben a VMSZ, az MVK, a szakmai szolgáltatók és strandüzemeltetők a lehetséges partnerek. A koordinációt a BFT-KT Vízbiztonsági Munkacsoportja végzi.

6.10 A nyíltvízi mentés

A természetes vizek kijelölt fürdőhelyein kívüli mentési – és az ahhoz kapcsolódó operatív prevenció - tevékenységet nevezük nyíltvízi mentésnek. Ennek alapvető feltétele, hogy a jogszabályi előírásnak megfelelő vízi járművel, kiképzett

szakszemélyzettel és megfelelő felszereléssel rendelkezzen az ezt a tevékenységet végző szervezet. A nyíltvízi mentést végző észleli, vagy riasztásra felkutatja a bajba jutottakat, a vízből kiemeli, vagy átemeli őket, elsősegélyt nyújt, szükség esetén újraéleszt. Az elsődleges ellátás után megfelelően rögzítve szállítja a partra és adja át az OMSZ személyzetének, vagy nyilatkoztatás után újtárra bocsátja a rászorultat. A prevenciós tevékenység során a riasztási helyzetnek megfelelően felkutatja a potenciális veszélyeztetetteket (Balatonon tipikusan: nyílt vízre úszók, vízi biciklin és hasonló eszközökön tartózkodók, csónakban, uszonyos kishajókon vitorlázók, szörfözők), tájékoztatja őket, szükség esetén biztonságos helyre kíséri, vagy szállítja őket.

A Balatonon szolgálszerűen a BVRK és VMSZ valamint a hozzájuk csatlakozó mentőegyesületek, szükség- és lehetőség szerint a BAHART hajói, továbbá a vitorlás egyesületek kísérő- és mentőmotorosai végeznek nyíltvízi mentést. A Rupert mentőhajó e téren is jelentős előrelépést jelent, hiszen a jeges időszakok kivételével állandóan riasztható és felszereltsége okán bármilyen időjárási körülmények között képes a mentést elvégezni.

A nyíltvízi mentés technikai hátterét, szakmai képesítését, a bevetés körülményeit – annak magas értékére, nagy költséghányadára és speciális felkészültséget igénylő személyi feltételeire, illetve a motoros vízi jármű üzemeltetésének korlátozására tekintettel – továbbra is szigorúan szabályozott egységesített bevetés-irányítási protokoll mellett kell biztosítani.

A nyíltvízi mentést a hatályos jogszabályok alapján a vízirendészet, a tűzoltóságok, valamint a vízirendészettel együttműködési szerződést kötött civil vízimentő szervezetek végzik. E tevékenységek ellátási szintjei a következők:

Alapszintű ellátás

- szezonban 5 percen belül, szezonon kívül 15 percen belül elindulnak a mentés, felkutatás helyszínére;
- személyeket kiemelik, partra szállítják;
- elsősegélyt nyújtanak;
- meghatározzák a szükséges további intézkedéseket;
- helyszíni kommunikációs kapcsolatot létesítenek, kezdeményezik a szaksegítség bevonását a tevékenység irányítóján keresztül;
- részt vesznek a prevenciós őrjáratokban;

Emeltszintű ellátás

- az alapszintű tevékenységeken túl szükség esetén reanimálnak;
- műszeres felkutatást végeznek;
- bűvártevékenységet végeznek;
- gyorsbeavatkozó bűvárfelszerelést alkalmaznak;
- helyszíni pozicionálást, illetve GPS alapú irányítást alkalmaznak;
- közvetlen rádió-kommunikációs kapcsolatot alkalmaznak az együttműködő szervezetekkel;

Speciális ellátás (ennek részletezését a vízben történő sürgősségi ellátás keretében ismertetjük)

- az emeltszintű ellátás jellemzőin túl
- a tó hajózható időszakában 5 percen belül a helyszínre indulnak;
- a hajó alkalmas a helyszíni sürgősségi beavatkozások elvégzésére;
- a személyzet tagjai között oxyológus, sürgősségi orvostani végzettségű orvos is szolgálatot teljesít;

Extrém beavatkozások

A speciális, nem várt helyzetek kezelésére alkalmas vízi járművek, technikák, felszerelések és felkészítések tartoznak ebbe a kategóriába.

- kialakult – járható - jégen, illetve nem járható jégen történő mentéshez, különleges körülmények közötti megközelítéshez mentőhelikopter emelő berendezéssel;
- kialakult – járható - jégen, illetve nem járható jégen történő mentéshez, különleges körülmények közötti megközelítéshez speciális (pl:airboat) mentőjármű;
- nagyobb létszámot érintő hajó balesetekhez nagy befogadóképességű mentőhajók;
- a vízfelületet érintő légi baleset esetére speciális felszereltségű mentő-, műszaki mentőhajó.

Az ellátási szintek egymásra épülnek, a fejlesztéshez rendelkezésre álló források függvényében kerülhetnek kialakításra, fejlesztésre. A bevetések célszerűségét, ugyanakkor költséghatékonyságát a rendelkezésre álló és fejlesztésre kerülő vízi járműpark koordinálásával, területi allokációjával kell megteremteni.

A tervezett ellátási szinteknek megfelelően az alábbi területi allokációt kell megvalósítani:

- Alapszintű ellátáshoz a BVRK 10 járőrhajóval áll rendelkezésre Siófok, Balatonföldvár, Fonyód, Keszthely, Balatonfüred, Balatonkenese telephelyekkel. A civil mentőszervezetek Vonyarcvashegy, Zánka, Csopak, Balatonkenese, Ábrahámhegy, telephelyeken rendelkeznek – a járőrhajókkal azonos paraméterű – mentőhajókkal.
- Az emeltszintű ellátás érdekében a BVRK Siófok, Balatonföldvár, Fonyód Balatonfüred telephelyekkel, a civil mentőszervezetek Zánka, Ábrahámhegy, Tihany, Csopak, Ábrahámhegy és Kenese telephelyeken rendelkezik megfelelő technikával.

A hatékonyság növelése érdekében:

- Szükséges a már meglévő humán és fizikai kapacitásokat megtartani, és ezen szervezetek bevonásával, erőteljes koordináció mellett végezni a tevékenységet. Megfelelő megállapodások megkötését, valamint az eszközpark biztosítását követően az emeltszintű ellátás érdekében a vízirendészet speciális felszereltségű hajóin vízimentők és búvárok is elláthassanak szolgálatot. Ennek érdekében szükséges a jogszabályi háttér megteremteni, e szervezeteket eszközökkel, forrásokkal erősíteni.

- Meg kell szervezni, hogy utolsó éves medikusok a járőrhajókon szolgálatot teljesítsenek.
- Meg kell erősíteni a vízirendészet, valamint a Katasztrófavédelem járműparkját, amelyeken vízimentők és búvárok is elláthatnak szolgálatot.

A speciális ellátás érdekében szükséges a járműpark felújítása és a mentő-, elsősegélynyújtó felszerelések bővítése. A Balatoni Vízirendészet ma már csak idős mentőhajókkal rendelkezik (1983-1990 közti beszerzés) azokból is csak 6 hajóval, amelyből üzemszerűen csak 4 hajó működik. Amortizációs okok miatt a BVRK és a VMSZ számára már középtávon szükséges 6 db, illetve 4 db zárt vezető állású, fűthető, 8,5-10 méter hosszúságú mentőhajó beszerzése a tavaszi, őszi-téli mentési időszakokra, valamint a viharos időben kialakuló hullámokban történő biztonságos megközelítés érdekében teljes navigációval felszerelt modern mentőhajóra, amely a teljes jégmentes időszakban képes a mentési feladatok ellátására. Az extrém események kezeléséhez a BVRK számára egy, az OKF számára két speciális hajó beszerzése és üzemeltetése lenne szükséges. A VMSZ hasonló jellegű problémáját a sürgősségi ellátás fejezetében részletezzük.

A hasonló felszereltségű mentőhajók számát is növelni szükséges. El kell érni, hogy a BVRK és a VMSZ számára hasonló nautikai jellemzőkkel bíró további hajóbeszerzésekre kerüljön sor. Minden szervezet számára szükséges a kommunikációs eszközök, valamint az AIS rendszerben működni képes helymeghatározó és azonosító eszközök beszerzése, illetve rendszerbe állítása.

Az extrém időjárási körülmények közötti felkutatás és mentés során a radar használata különösen hasznos – amennyiben a vízben lévő eszközök, vízi járművek megfelelő reflektáló felülettel rendelkeznek, Megfelelő kommunikációval, szükség esetén jogszabály módosítással és kedvező áron beszerezhető eszközökkel el kell érni, hogy a Balatonon hajózó vitorlás kishajók és esetleg a horgász csónakok radar reflektorral legyenek ellátva.

Nem szabad elfeledkezni arról sem, hogy a BH Zrt és a BVK a szélsőséges időjárási viszonyokon kívül minden más körülmények között hajózik személy- és munka hajóival. Ők eddig is részt vettek az életmentésben. Számukra is biztosítani kívánjuk mindazokat az eszközöket, amelyek e feladat koordinált és hatékony végzéséhez szükségesek. Ezek a kommunikációs és AIS eszközök, a defibrillátorok, valamint a korszerű elsősegélynyújtó anyagok és felszerelések. Számukra is szükséges a hajózó személyzet egészségügyi felkészültségének biztosítása kiképzéssel, illetve az ismeretek fejlesztése,

A speciális ellátást biztosító további mentőhajók beszerzését, üzemeltetését, fenntartását megfelelő normatív támogatás biztosítása esetén – az eddigi pozitív tapasztalatok alapján - a VMSZ keretében javasolt megoldani. A hajózó személyzet biztosításában a VMSZ együttműködése szükséges. A feladatok koordinálásban az OMSZ eddig kialakult gyakorlata fenntartható. A hajók egészségügyi eszközökkel való felszerelésének folyamatos biztosítására meg kell találni az állam egészségügyi rendszerében az erre megfelelő szervezetet és forrást. Az airboat jármű, illetve a

mentőhelikopter bevetési feltételeit – hiányuk miatt - jelen modellben nem tudjuk tárgyalni.

E résztvevőkben résztvevő partnerek:

- BVRK
- SMKIG
- VMSZ
- OMSZ
- BH Zrt
- BVK

Koordináló a Vízbiztonsági Munkabizottság.

6.11 Sürgősségi ellátás

A vízi sürgősségi ellátásban új fejezetet nyitott az EMESE program, illetve annak megvalósult szakaszai. A Rupert mentőhajó szolgálatba állítása, felszerelése és a jól teljesítő szakszemélyzet számos életmentést, sikeres beavatkozást hajtott végre. A 2013-ban azonos céllal és hasonló felszereltséggel működő Ábrahám-Lomac mentőhajó főleg a Balaton középső és nyugati medencéjében tehermentesítette a Rupert hajót, illetve jelentős mértékben növelte az OMSZ-tól átvállalt feladatok számát. A tapasztalatok alapján szükséges lenne egy második Rupert kategóriájú mentőhajó beszerzése és szolgálatba állítása a nyugati medencében. A fejlesztés terület a korszerű eszközökkel való bővítés, az állandó egészségügyi szakszemélyzet biztosítása, a teljes körű szolgálat idejének kiterjesztése, de mindenekelőtt a normatív támogatás feltételeinek biztosítása.

Ebben a kategóriában el kell érni, hogy az EMESE program szerinti második sürgősségi mentőhajó is beszerzésre kerüljön. Távlati cél a három, azonos kategóriájú sürgősségi mentőhajó beszerzése, felszerelése és üzemeltetése.

Megvalósítandó cél a – nagy értékű eszközök és speciális ismeretek igénylő hajóvezetői feladatok okán - hajózó személyzet állandóságának biztosítása, valamint a megfelelő infrastruktúrával rendelkező kikötők biztosítása, illetve azok fejlesztése.

A feladat csak normatív támogatással és az állami egészségügy hatékony szerepvállalásával, a VMSZ-el való együttműködés keretében valósítható meg. A koordinációt a BFT-KT Vízbiztonsági Munkabizottsága és a Veszélyhelyzeti Munkabizottsága tagjaiból álló VKB végzi.

6.12 Felkutatás, kiemelés

Az eltűnt személyek felkutatása a vízben speciális technikát és bűvárismeretet igénylő tevékenység. Az eltűnés helyének lokalizálása, a szél- és áramlási jellemzők elemzése alapján a vélelmezett feltalálási hely meghatározása, a víz alatti kutatás, kiemelés és

partra szállítás speciális ismereteket, több személy vagy szakcsoport együttműködését igénylő feladat. Az eltűnéstől (víz alá merüléstől) eltelt idő minimalizálásának sokszor életmentő szerepe lehet, általában azonban megkönnyíti a felkutatást és kiemelését. A gyors és hatékony munka mellett csökkenti a tragédiát átélő hozzátartozók kétségeit, elkeseredettségét.

A Katasztrófavédelem jogszabályi környezete lehetővé teszi a megfelelő búvárszolgálat fenntartását, illetve bevetését. E tevékenységre alapvetően a tűzoltóság (Katasztrófavédelem) és a VMSZ, valamint a megyei speciális mentőcsoportok búvárai felkészültek. A Balatonon szolgálatszerűen a VMSZ búvárszolgálat végzi e tevékenység közel 100%-át hányadát. Jelenleg a holttestek felkutatásának, kiemelésének jogszabályi környezete számos részletkérdés tekintetében tisztázatlan.

Új feladatokat indukál e téren a meder megtisztítását, a veszélyforrások csökkentését célzó program. Ennek során nemcsak a strandok és kikötők területén, környezetében lévő veszélyes- és idegen tárgyakat kell felkutatni és kiemelni, hanem évről-évre feladatot jelent a nyílt vízben lévő – főleg nádasok környezetében található – szabálytalan vízi állások, stégek, vagy azok maradványainak felszámolása.

Az eltűnt személyek felkutatása költséges, ugyanakkor embert próbáló tevékenység. Jogszabályi kötelezettség e téren nincs. A tevékenység leghatékonyabban a tűzoltóság tevékenységi körébe integrálható együttműködésben a VMSZ-el, aki rendelkezik a tevékenység ellátásához szükséges eszközzel és szakember háttérrel.

Ehhez szükséges biztosítani a megfelelő korszerű felderítő eszközöket (szonár, fémkereső), a nyilvántartás eszköz rendszerét és természetesen a megfelelő, időről-időre megújított meder térképet. A felkutatás része még a korábban említett kamera, rendszer, illetve a felszíni radar megoldások alkalmazása is. (Ennek kiépítése és integrálása a műszaki háttérbe, illetve a hatékonyság szempontjából történő értékelése még további kísérleteket és elemzéseket igényel.)

Fejleszteni kell a szárazföldi szállítás, ellátás járműparkját két – megkülönböztető jelzéssel is ellátott – kisbusszal, búvárfelszereléssel, a kutatást segítő műszerekkel, szonárral. (El kell érni, hogy a vízimentés szakmailag indokolt szárazföldi feladatait legalább olyan mértékben elismerje a hatóság a megkülönböztető jelzés engedélyeztetése során, mint más civil szervezetek esetén.) Növelni kell a bevethető szakemberek számát, felkészítésüket és rendszeres tréningjüket.

A tevékenység ellátásában a tűzoltóság (SMKIG) és a VMSZ kész kötelezettségvállalás terhe mellett részt venni. Koordináló a BFT-KT Veszélyhelyzeti Munkabizottsága.

6.13 Műszaki mentés

A vízbiztonság szempontjából lényeges a bajbajutott, megsérült, megfeneklett, vagy manőverezni nem képes úszó létesítmények technikai megsegítése kikötőbe történő juttatása, illetve az elsüllyedt úszólétesítmények kiemelése. Ennek hiányában azok további károkat szenvedhetnek, veszélyeztetik a hajózás és/vagy a fürdőzés

biztonságát. Szélsőséges esetben maradandó, vagy nehezen felszámolható környezeti károkat okozhatnak.

E tevékenység részben összefügg a felkutatás-, kiemelés, illetve a veszélyforrások csökkentésének technikájával, átfedésben van ezek eszközszerével. Sok esetben speciális ismeretek, valamint eszközöket igényel. Ezek részben a vízügyi fenntartás, vízi építési tevékenység keretében rendelkezésre állnak, illetve a honvédség is rendelkezik speciális jármű-, vízi erőgép, illetve daru megoldásokkal.

Az egyre gyakoribb hajó tüzek okán a jelenleg meglévő, gyorsjárású SMH hajókat fel kell szerelni alapvető tűzoltási eszközökkel (habbal oltó berendezés), személyzetüket ki kell képezni az ilyen jellegű beavatkozások elvégzésére.

Szükséges, hogy folyamatosan számba vegyük a rendelkezésre álló eszközöket és erőforrásokat. Az események elemzése útján feltárjuk a szükséges eszközigényeket és azokat fejlesztjük.

A kommunikációs és nautikai eszköz rendszeren kívül a kiemelést segítő úszódaru, a szállító eszközre telepített daruk, a pneumatikus emelőeszközök és a szennyező anyagok felszedését, semlegesítését lehetővé tevő eszközök (szivattyúk és tartályok), valamint anyagok beszerzése szükséges.

Ebben kiemelt szerepe a Balatoni Vízügyi Kirendeltségnek, a velük munkakapcsolatban lévő vízügyi kivitelező vállalkozásoknak, a BH Zrt-nek és a honvédségnek van, illetve lehet. Speciális jogszabályok e tevékenységet nem szabályozzák, azonban számos – a vízügyi-, környezetvédelmi-, katasztrófavédelmi- és munkavédelmi szabályozás irányadó.

Érintett szervezetek: a BH Zrt, BVK, VMSZ, KIG, valamint szerződött vízügyi vállalkozások. Koordinátor a BFT-KT Veszélyhelyzeti Munkacsoportja.

6.14 Vízi rendészet mentési képességének, készségének fokozása

Több feladatcsoportban érintettük már a BVRK tevékenységét és fejlesztési igényeit. Tekintettel arra, hogy a hatósági feladatok integrálása, az ESR-112 projekt, a TIK kialakítása és a VESZ Központ működtetése új, kiemelt szerepkörbe helyezi a vízirendészetet, külön fejezetben is tárgyaljuk a KBVP szempontjai szerint.

A Balatoni Vízi rendészeti Rendőrkapitányság állománya adja ma a teljes évben, 24 órán keresztül bevethető szolgálat alapját. Jogszabályi kötelezettség is terheli őket a rendészeti jellegű feladatok ellátása mellett a saját eszközeikkel folytatott életmentésre. A fizikailag alkalmas, a vízi tevékenységre felkészült és jelentős hajó állománnyal rendelkező szervezet fejlesztése a mentési kompetenciák terén szükséges, amelyben elsőrendű a mentési célú hajópark fejlesztése, új mentőhajók beszerzése, valamint a hajóvezetői állomány képzettségének emelése. (Lásd: előző fejezet.) A hajózó állomány mentéstechnológiai, újraélesztési és elsősegély-nyújtási felkészítését teljes körűen meg kell oldani. Ugyanez vonatkozik a személyes eszközökre,

felszerelésekre is. Szükséges a rendszeres gyakorlatoztatásuk, az együttműködő szervezetekkel való közös munka hatékonyságának növelésére, az elsősegély-nyújtási képességük fenntartása érdekében.

Nem szántunk egyelőre külön fejezetet a Polgárőrségek ma még kihasználatlan lehetőségeinek elemzésére. Ennek oka, hogy a Balaton környezetében működő polgárőr egyesületek még keresik azokat a megoldásokkal, amellyel jogszerűen és hatékonyan részt vehetnek a vízbiztonság megteremtésében. A polgárőrségek a rendőrség partneri kapcsolatában, illetve saját szolgálat-szervezésük szerint működnek. Alapvetően lelkes, de arányaiban jelentős részben korosabb állampolgárok. Így inkább a parti figyelő szolgálat, a mellérendelt járőri, illetve a prevenciós tevékenységben tudnak jelentős arányban részt venni. Hasznos lenne az újraélesztési és elsősegély-nyújtási ismeretek elsajátítása, illetve azok napra készen tartása esetükben is.

E munkában kiemelt a BVRK szerepe, azonban a VMSZ és PÖ együttműködése nem elhanyagolható. A fejlesztendő területük a korábbi fejezetekben már részleteiben szerepeltetett:

- képzési és felkészítési program;
- a VÉSZ Központ és technológiáik területe;
- a vízi járművek amortizációs cseréje, valamint technikai fejlesztésük és számuk növelése;
- az életmentő és elsősegélynyújtó eszközök és anyagok fejlesztése;
- a közös szolgálatadás jogi- és szervezeti lehetőségének megteremtése;
- a kommunikációs, AIS és más nautikai műszerezettség növelése

A program egyetlen célszervezete a BVRK, azonban a tevékenységi átfedések és koordinációk miatt a BFT-KT a koordináló szervezet.

6.15 Vízi rendezvények szervezőinek szakmai támogatása

Évente folyamatosan növekszik a vízi rendezvények száma, sokszor mérete, időbeli kiterjedése. A számos rendezvény közül viszonylag keveset lehet azonos feltételek mellett előkészíteni, engedélyeztetni és lebonyolítani. Ezért készítettük el a számukra a rendezvények biztonsági tervének alapjait, illetve állítottuk össze a hatályos jogszabályok gyűjteményét. Ezt évről-évre felülvizsgáljuk, megújítjuk. Lényeges lenne, hogy minden jelentősebb rendezvény rendelkezzen felkészült felelős szervezővel, valamint biztonsági felelőssel, a biztonsági intézkedések szakszerűek és ellenőrizhetőek legyenek.

E feladatcsoport technikai fejlesztést nem igényel, azonban a program keretében az érintett kör évente visszatérő felkészítő és ismeret megújító képzését, tájékoztatást meg kell szervezni. Az érdekeik mellett közös cél, hogy ezen keresztül a vízbiztonság szempontjából lényeges laikus réteget is bevonhatjuk a munkába.

A feladat ellátására és a tevékenység-, az érintett szervezetek koordinálására a BI.Np.Kh.Kft az alkalmas.

7. A jogszabályi háttér korszerűsítése

Jelenleg a komplex tevékenységhez tartozó összes jogszabályi feltétel biztosított, amelyek azonban eltérő jogforrásokban és eltérő mértékben adnak jogokat és állítanak felelősséget az érintett szervezetek vonatkozásában. A VKB integrált tevékenységi körében a jogszabályi háttér elegendő a fenti terv megvalósításhoz.

A víz-, a vízi közlekedés, az üzemeltetés és használat vonatkozásában csakúgy, mint a mentési kötelezettség tekintetében számos törvény, kormányrendelet és tárca rendelet van érvényben. Ezek folyamatos felülvizsgálatra szorulnak nemcsak a technika-, a környezet-, az éghajlat változása, hanem a társadalmi- és gazdasági igények változása miatt is. A vízbiztonság területén az elmúlt öt esztendőben több jogszabály megváltozott – nem minden esetben konzekvensen és a szomszédos jogterülettel harmonizáltan. 2014-től is számos ellentmondást kellene feloldani a megváltozott Balaton törvény, a vízi közlekedésről szóló törvény, a HSZ és a szabad vízen tartózkodás szabályozása területén. Ugyancsak korszerűsíteni kellene a jogszabályi környezetet a vízi sportok megváltozott technikai feltételei és tömeg igénye miatt.

Évek óta visszatérő – és több tevékenységben érintett kérdés – hogy jogszabályban kellene definiálni a vízimentőt (mint speciális mentési tevékenységet végző személyt), valamint azok képzési, akkreditálási rendszerét. Pontosan meg kell határozni, hogy hol és milyen feltételek mellett kell az így definiált vízimentőt alkalmazni.

A vízi sürgősségi ellátás szintjeire, feltételeire és finanszírozására vonatkozó jogszabályi háttér korszerűsítését is szükségesnek találjuk.

Szükségesnek tartjuk szakmai alapon, független szakértők bevonásával megvizsgálni a Jetskik járőr és mentő feladatok ellátására való alkalmazásának kérdését.

Nem léptünk előre a kisebb társadalmi csoportok, illetve a jelenlegi működő jogi normáktól eltérő – de a világ számos más országában eredményesnek mutakozó – az egyéni felelősséget a középpontba helyező szabályozások iránt elkötelezett sport- és vízi élet képviselőivel való társadalmi vitában, így ennek folytatását is kiemelt feladatként határozzuk meg. (Pl. mentőmellény viselése kisvízben, normál időjárási körülmények között.). Ehhez hasonlóan jogszabályi módosítást igényel a strandi vízmélységek jelölésének gyakorlat is.

Nyitott kérdés az eltűnt személyek felkutatásának felelőssége, az igénybevett szolgálatok költségeinek térítése. A komplex vízbiztonság joggyakorlatának tapasztalatait az ORFK, illetve a BVRK korábban alaposan elemezte. Szükséges, hogy a módosítási, felülvizsgálati javaslataik mielőbb értékelésre, illetve magvalósításra kerüljenek. Az érintett jogszabályokat, illetve azoknak a vízbiztonsággal foglalkozó elemeit a melléklet tartalmazza.

Az elmúlt évek tapasztalatai azt mutatják, hogy a Balaton biztonságosabbá tétele területén elengedhetetlen az önkéntesek, a civil szervezetek munkája. Sajnálatos módon a tevékenységükhöz szükséges engedélyek, illetve vizsgák díjai oly mértékben növekedtek, hogy azok finanszírozása már jelentős költségterhet jelent. El kell érni,

hogy a közösség érdekében történő – amúgy államilag nem finanszírozott – tevékenységekhez kapcsolódó eljárási- és vizsgadíjak jelentősen mérséklődjenek.

A csónakkikötők, csónak-menhelyek kialakítása is több tekintetben szabályozatlan, amelyek szintén negatív hatása van a vízbiztonságra.

8. Fejlesztési és üzemeltetési költség allokációs terv

A fejlesztési forrásigények és a program üzemeltetési költségeinek meghatározásánál értelemszerűen az egyes szervezetek tulajdonában már meglévő eszközök, erőforrások, kapacitások, önerő, a civil szervezeteknél a vállalt és eddig is felmerült finanszírozási lehetőségek nem kerültek beszámításra. Ezek a kapacitások azonban csak akkor fognak a program rendelkezésére állni, ha a jelenlegi tulajdonos szervezetek a továbbiakban is részt vesznek a vízbiztonsági tevékenységek ellátásában.

Amennyiben a meglévő eszközök, kapacitások nem kerülnének felhasználásra az a fejlesztéseknél kb. 40%-al, a működési költségeknél kb. 60%-al növelné meg a program költségigényét.

A civil szervezetek nevesített fejlesztési forrásigényének egy jelentős része csak együttműködési megállapodások mellett, az intermediér szervezeteken keresztül biztosítható. Ennek oka, hogy a normatív költségvetési támogatások csak a költségvetési törvényben nevesített szervezetek számára biztosítható. Például: VMSZ, MVSZ tevékenysége – az OMSZ címsorán, az RSOE tevékenysége – az OKF címsorán finanszírozható. Az EU 2014-2020 évekre vonatkozó fejlesztési időszakára tíz szakmailag integrált program terv alapján mintegy 1,2 Mrd forintos fejlesztési igénnyel számolunk.

Az évenkénti forrás allokációs terv fejlesztési rovata a szintre hozás, fejlesztés és amortizációs cserék egyszeri, szükséges költség elemeit tartalmazza tevékenységenként és partner szervezetenként bontva. A fenntartás rovatok egy évre tervezett fenntartási, üzemeltetési költségek szükséges, normatív módon biztosítandó hányadát tartalmazza, azaz a korábban jelzett additív forrásbiztosításnak a jelenleg rendelkezésre nem álló, a költségvetésre eső részét összegzi. A forrás allokációs terv részeként részletesen indokoljuk, hogy mely szervezet, milyen tevékenységcsoport elvégzéséhez igényel forrást. Az időközben megvalósuló fejlesztések működési forrásigényével nem számolva - évente valorizált értékkel módosítva – jelenértéken a többlettevékenységek számára 120- 140 Millió forint szükséges.

Finanszírozási rendszer

A program megvalósítása több szervezet (kormányzati, civil, stb) közös együttműködésben, egy központi szervezet irányítása mellett valósítható meg.

A jogszabályban rögzített feladatok alapján javasolt, hogy ezt a központi szerepet a Balaton Fejlesztési Tanács lássa el.

Amennyiben a szükséges forrást az egyes tárcák költségvetési sorába integrálva lehet biztosítani, gondoskodni kell az allokációs mechanizmusról és a tárca szintű kumulált értékek elkülönített nevesítéséről, a bevont civil szervezetek számára történő forrásátadás lehetőségeiről, valamint a tevékenységek és eszközök összerendeléséről, cél szerinti alkalmazásukról.

Melléklet:

- jogforrások kivonatai
- érintett szervezetek felsorolása
- rövidítések jegyzéke

Mellékletek

1. Jogforrások

2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről

166. § (1) Aki nem nyújt tőle elvárható segítséget sérült vagy olyan személynek, akinek az élete vagy testi épsége közvetlen veszélyben van, vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

1997. évi CLIV. törvény az Egészségügyről (Eütv.)

94. § (1) A mentés az azonnali egészségügyi ellátásra szoruló betegnek a feltalálási helyén, mentésre feljogosított szervezet által végzett sürgősségi ellátása, illetve az ehhez szükség szerint kapcsolódóan - az egészségi állapotának megfelelő ellátásra alkalmas - legközelebbi egészségügyi szolgáltatóhoz történő szállítása, valamint a szállítás közben végzett ellátása (a továbbiakban: mentés).

A 322/2006. Kormány rendelet az OMSZ-ról

6.§ (6) A Mentőszolgálat a sürgősségi betegellátás keretében földi és légi mentési feladatokat lát el.

1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről

A Rendőrség segítségnyújtási kötelezettsége

24. § (1) A rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáfordulónak a tőle elvárható felvilágosítást megadni.

(3) A segítségnyújtás csak halaszthatatlan szolgálati érdekből tagadható meg, közvetlen életveszély esetén csak akkor, ha a segítségnyújtás miatt több ember élete kerülne közvetlen veszélybe.

Közreműködő igénybevétele

25. § A Rendőrség feladatai ellátásához - a hatósági jogkörében hozott határozatai és intézkedései kivételével - szerződés alapján közreműködőt vehet igénybe.

Segítség és eszközök igénybevétele a rendőrségi feladatok ellátásához

26. § (1) A rendőrség bűncselekmény elkövetésének megelőzése, megakadályozása, bűncselekmény felderítése, az elkövető elfogása, a közbiztonság védelme érdekében - ha a törvényben meghatározott kötelezettsége más módon nem teljesíthető, és törvény

másként nem rendelkezik - kérheti és igénybe veheti a magánszemély, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet segítségét és a birtokában lévő eszközt. A segítségnyújtás csak akkor tagadható meg, ha az a felkért személy életét, egészségét vagy testi épségét nyilvánvalóan veszélyezteti, továbbá, ha a kért segítség teljesítéséhez szükséges tárgyi feltételek nem állnak rendelkezésre.

(2) A segítő által a segítségnyújtással közvetlen összefüggésben okozott kárt és keletkezett költséget úgy kell tekinteni, mintha a kárt a rendőrség okozta volna, illetve mintha a költség a rendőrség tevékenységével összefüggésben keletkezett volna.

(3) A segítőnek a segítség igénybevételével közvetlen összefüggésben keletkezett, más forrásból meg nem térülő kárát - az elmaradt haszon kivételével -, továbbá a segítségnyújtással összefüggésben keletkezett költségeit a rendőrség megtéríti.

2001. évi XVIII. törvény a személy- és tárgykörözésről

4. § A Rendőrség annak a személynek, holttestnek, tárgynak a körözését végzi, akinek, illetve amelynek felkutatását vagy személyazonosságának megállapítását jogszabályban arra feljogosított hatóság határozatban elrendelte.

12. § (1) A Rendőrség a körözés végrehajtása során az ismeretlen helyen lévő személy, illetve tárgy felkutatása, valamint az ismeretlen személy, illetve holttest személyazonosságának megállapítása érdekében adatgyűjtést végezhet...

20/2001. (X. 11.) BM rendelet a Rendőrség és a Határőrség körözési tevékenységéről, a körözés során alkalmazható intézkedések végrehajtásáról, valamint a körözött személyek, tárgyak tartózkodási, illetve megtalálási helyének, illetőleg a személyek és holttestek személyazonosságának megállapítása esetén követendő eljárásról

2. § A Rendőrség

a) a körözést elrendelő hatóság határozata alapján - az Sztk.tv.-ben, valamint e rendeletben meghatározottak szerint - végzi a személy- és tárgykörözést;

b) kezeli a körözési információs rendszert;

c) jogszabályban meghatározott esetekben személy- és tárgykörözést rendel el.

3. § (1) A körözést folytató hatóság - a körözést elrendelő határozat meghozatalát, illetőleg a más hatóság által hozott, körözést elrendelő határozat kézhezvételét követően - adatgyűjtést végez a körözött személy tartózkodási helyének, tárgy hollétének, személy vagy holttest személyazonosságának megállapítása céljából.

5. § (1) Az ismeretlen helyen lévő személy, illetve tárgy felkutatása, valamint az ismeretlen személy, illetve holttest személyazonosságának megállapítása érdekében szükséges intézkedéseket, és azok sorrendjét a körözést folytató hatóság vezetője határozza meg.

23/1994. (X. 26.) BM rendelet az eltűnt személyek felkutatásának és a rendkívüli halálesetek kivizsgálásának rendjéről

Speciális rendelkezést a jogforrás a vízben történő felkutatásra nem tartalmaz.

13/1996. (VI. 28.) BM rendelet a vízi közlekedés rendőrhatalósági igazgatásáról

A vízi rendészeti feladatkörök

2. § A vízi rendészet rendőri szervei:

d) ellenőrzik:

- a szabad vizekben való fürdés és azok jegén való tartózkodás szabályainak megtartását,

- az engedély-, illetve a nem engedélyköteles hajózási tevékenységet, továbbá a hajózási tevékenység korlátozásával kapcsolatos rendelkezések megtartását,

f) ellátják:

- a kijelölt fürdőhelyeken foglalkoztatott mentőőrök, valamint a társadalmi szervezetek és sportegyesületek vízi mentő tevékenységének ellenőrzését;

h) vízi életmentést saját eszközeikkel is folytatnak;

k) közreműködnek az árvíz- és belvízveszély, valamint a vízminőségi kárelhárítás színhelyén a közbiztonság és a rend fenntartásában, illetve a helyreállításában, az élet- és vagyonmentésben;

l) ismeretterjesztő tevékenységet fejtenek ki - az országos és helyi tapasztalatok felhasználásával - a hajózással összefüggő, valamint a vízi közlekedési szabályok megszegésével elkövetett bűncselekmények és szabálysértések, a vízi közlekedési balesetek és vízbefulladások megelőzése érdekében az állami és társadalmi szervezetek, egyesületek bevonásával.

A vízi rendészet hatósági jogköre

4. § A vízi rendészeti feladatokat ellátó rendőri szerveknek hajózási baleset, tüzeset, zátonyra futás, lékesedés, süllyedés vagy más káreset észlelése esetén segítséget kell nyújtani a kár elhárítása, a sérült személyek orvosi ellátása, a veszélyhelyzetben levő személyek mentése, valamint a hajóút felszabadítása érdekében.

2000. évi XLII. törvény a víziközlekedésről

64. § (1) Ha az úszólétesítmény vezetője tudomást szerez arról, hogy a vízen emberélet került veszélybe, továbbá, ha a hajóút elzárása vagy az elzárás veszélye áll fenn, köteles segítséget nyújtani.

30/2003. (III.18.) Kormány rendelet a vízi közlekedés korlátozásáról... A vízi mentőszolgálatra vonatkozó szabályok

Korlátozás alá eső területen a vízi mentőszolgálatra vonatkozó szabályok

7. § (1) Vízi mentőszolgálat mentőmotorosként csak a hajózási hatóság által annak minősített belső égésű motorral hajtott vízi járművet használhat.

(2) A mentőmotoros vezetését csak arra kiképzett, kiséghajó-vezető képesítéssel vagy a vízi jármű kategóriájának megfelelő hivatásos belvízi hajózási képesítéssel rendelkező személy végezheti.

(3) Vízi mentőszolgálatot ellátó mentőmotoros csak a vízi rendészet rendőri szervének, az Országos Mentőszolgálatnak vagy saját figyelőszolgálatának a riasztására közlekedhet. Saját riasztás kizárólag konkrét mentési feladatra adható ki. A saját riasztásra történő mentési feladat megkezdését haladéktalanul be kell jelenteni a vízi rendészet rendőri szervének, amely dönt az esemény kezelésének további módjáról. A riasztást a motornaplóba be kell jegyezni, amely egyben útvonalengedélyként is szolgál. Minden egyéb esetben (pl. megelőző tevékenység) kizárólag a vízi rendészet rendőri szervének felkérése, illetve engedélye alapján közlekedhetnek vízi mentőszolgálatot ellátó motorosok.

(4) Vízen történő mentésben vagy megelőző tevékenységben, kizárólag arra kiképzett egyesületi tag, orvos vagy hivatásos belvízi hajózási képesítéssel rendelkező személy vehet részt.

1993. évi XL törvény a Magyar Vöröskeresztről

2. § (1) A Vöröskereszt - alaptevékenysége körében - a következő feladatokat látja el:

...

b) természeti vagy más katasztrófahelyzet esetén a rászorultakat felkutatja, részükre átmeneti segélyeket, illetve jogsegélyt biztosít; az áldozatok mentésére segélycsapatokat működtet;

c) eltűnt személyek felkutatására keresőszolgálatot működtet;

...

e) egészségneveléssel, házigonozó szolgálat kialakításával, elsősegélynyújtás oktatásával, továbbá a rendelkezésére álló eszközökkel hozzájárul az élet- és egészségvédelemhez;

39/2011. (XI. 15.) BM rendelet a tűzoltóság tűzoltási és műszaki mentési tevékenységének általános szabályairól

A műszaki mentés során végrehajtandó feladatok

51. §

...

(3) A műszaki mentési tevékenység során különösen

a) az épületkároknál, építménybalesetknél,

- b) a közlekedési baleseteknél,
 - c) a természetes vizekben bekövetkezett baleseteknél,
 - d) a csatornáknál, kutakban és egyéb víztározókban bekövetkezett baleseteknél,
 - e) a közüzemi berendezések, közművek meghibásodásával összefüggő veszélyhelyzeteknél, baleseteknél,
 - f) a magasban, mélyben, föld alatti üregekben (barlangokban, szakadékokban) bekövetkezett baleseteknél,
 - g) a veszélyes anyagok szabadba jutásánál, nukleáris baleset során,
 - h) a természeti csapások során és minden hasonló esetben
- az élet- és a vagyonmentés, valamint az alapvető élet- és vagyonbiztonság érdekében végrehajtott tűzoltói feladatokat kell érteni.

...

(5) A műszaki mentés során végrehajtandó főbb feladatok

- a) az életmentés,
- b) a közvetett és közvetlen élet- és balesetveszély elhárítása,
- c) az állatok, tárgyak és anyagi javak mentése értékük, pótolhatatlanságuk, az állatjóléti szempontokra vagy funkcionális fontosságukra tekintettel,
- d) az esemény által okozott további környezeti károk mérséklése,
- e) a közlekedési forgalom helyreállításának elősegítése.

...

(7) Különös figyelemmel és körültekintéssel kell eljárni a személyek felkutatásánál, mentésénél, figyelembe kell venni az orvos, vagy a mentők véleményét. Tömeges balesetnél az egészségügyi kárhely parancsnok javaslata alapján gondoskodni kell a balesetet szenvedettek segítségnyújtási, ellátási helyének kijelöléséről.

A műszaki mentés vezetése és szervezete

52. § (1) A tűzoltóság a műszaki mentési tevékenységet végezheti

- a) önállóan saját állományával és technikai eszközeivel,
- b) együttműködve más szervekkel, szervezetekkel mellérendeltségi viszonyban,
- c) együttműködve más szervekkel, szervezetekkel, tűzoltói irányítással.

2011. évi CXXVIII. Törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról

3.§

5. *Katasztrófa*: a veszélyhelyzet kihirdetésére alkalmas, illetve e helyzet kihirdetését el nem érő mértékű olyan állapot vagy helyzet, amely emberek életét, egészségét, anyagi értékeit, a lakosság alapvető ellátását, a természeti környezetet, a természeti értékeket olyan módon vagy mértékben veszélyezteti, károsítja, hogy a kár megelőzése, elhárítása vagy a következmények felszámolása meghaladja az erre rendelt szervezetek előírt együttműködési rendben történő védekezési lehetőségeit, és különleges intézkedések bevezetését, valamint az önkormányzatok és az állami szervek folyamatos és szigorúan összehangolt együttműködését, illetve nemzetközi segítség igénybevételét igényli.

A felkészülés és a védekezés költségeinek megtérítése és fedezete

76. § (1) Az állami szervek, a Magyar Honvédség, a védelmi bizottságok felkészülésének, katasztrófa elleni védekezésének költségeit az állam viseli.

78. § (1) Az állami költségvetésből kell megtéríteni a védekezésbe bevont szervek és szervezetek katasztrófa elleni védekezéssel összefüggő költségeit

Felhatalmazás

82.§

(3) Felhatalmazást kapnak a feladatkörrel rendelkező miniszterek, hogy - a katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszterrel egyetértésben - rendeletben szabályozzák:

...

c) a katasztrófavédelemben részt vevők kijelölését, feladataikat, felkészítésük és működtetésük feltételeit

78/2008. (IV. 3.) Korm. Rendelet a természetes fürdővizek minőségi követelményeiről, valamint a természetes fürdőhelyek kijelöléséről és üzemeltetéséről

7. melléklet a 78/2008. (IV. 3.) Korm. rendelethez

A fürdőhely üzemeltetésének szabályai

11. A fürdőhely üzemeltetője köteles elsősegélynyújtó felszerelést és kötszereket tartani a helyszínen bármikor elérhető helyen, és gondoskodni a felszerelések, gyógy- és kötszerek pótlásáról.

12. A fürdési idényben 500 főt elérő vagy meghaladó átlagos napi vendéglétszámot meghaladó fürdőhely üzemeltetője köteles

a) a nyitva tartás időtartama alatt biztosítani:

aa) vízi mentésben jártas úszómesteri ügyeletet,

ab) 1000 fő/nap átlagos vendégszám esetén elsősegélynyújtó helyet, és legalább egy, mentőtiszti szakképesítéssel rendelkező személy vagy olyan orvos jelenlétét, aki az Országos Mentőszolgálat által szervezett oxyologiai tanfolyamot elvégezte, tanfolyamzáró vizsgát tett, és az előírt gyakorlatokat teljesítette;

15. Úszómesterként (mentőörként) alkalmazni kizárólag azt a személyt lehet, aki a vízi mentésben való jártasságáról érvényes igazolással rendelkezik és egészségügyi alkalmasságát az orvos igazolja.

1. melléklet az 5/2006. (II. 7.) EüM rendelethez

A mentés személyi és tárgyi feltételei

I. SZEMÉLYI FELTÉTELEK

4. Sürgősségi mentőhajó-vezetőként az foglalkoztatható, aki

4.1. az adott hajótípushoz szükséges hivatásos hajóvezetői képesítéssel és vízterület ismerettel rendelkezik,

4.2. az adott hajó kategóriában legalább kétéves vízijárművezetői gyakorlattal rendelkezik,

4.3. elméleti és gyakorlati képzésben részesül az alábbi tárgyakban és ezekből sikeres vizsgát tesz:

- életjelenségek vizsgálata,
- légútbiztosítás eszköz nélkül,
- lélegeztetés eszköz nélkül, illetve ballonnal,
- újraélesztés egyedül, illetve másik segélynyújtóval, félautomata defibrillátorral,
- vérzéscsillapítás, végtagrögzítés, kötözés,
- betegmozgatás, kimentés, pozicionálás, bukósisak eltávolítás,
- pulzus és vérnyomásmérés ismeretek, és

4.4. a mentőszervezet által évenként szervezett szintentartó-, illetve továbbképzést elvégzi, és a megszerzett ismeretekből sikeres vizsgát tesz.

II. TÁRGYI FELTÉTELEK

II/B. Mentőjárművek

A mentőjármű a forgalomba helyezés évétől számítva 13 évesnél idősebb nem lehet. Az adott állomásra szervezett mentőgépkocsik számával arányosan tartalék gépkocsit vagy gépkocsikat kell biztosítani.

A Magyar Honvédség és a Rendőrség által üzemeltetett mentőjárművek üzemeltetési idejét a hatósági vizsgálatok, illetve a mentőjárművek tényleges műszaki állapota alapján az üzemeltető határozza meg.

...

16. Sürgősségi mentőhajó feltételei:

- merev alj,
- rugalmas oldalfal,
- legalább 9 m hosszúságú, fűthető kabin,
- legalább két hajtóműves motoroshajó, mely motorokkal legalább 60 km/h sebességgel képes haladni, továbbá amelynek típus specifikációiban, vagy hajólevelében és/vagy a hatóság által kiállított üzemeltetési engedélyében a „mentőhajó” jogosítás szerepel.

16.1. A **sürgősségi mentőhajó** befogadóképessége a Hajózási Hatóság által előírt kötelező személyzetten kívül legalább 5 fő.

16.2. A **sürgősségi mentőhajó**nak rendelkeznie kell olyan navigációs berendezésekkel, melyek képessé teszik szélsőséges időjárási és látási viszonyok közötti közlekedésre is.

16.3. A **sürgősségi mentőhajó** utasterében minimum egy, speciálisan a vízimentéshez kialakított hordágnak kell lennie.

16.4. A **sürgősségi mentőhajó** orvosi felszerelése megegyezik a 3. pont szerinti esetkocsi felszerelésével, kiegészítve a vízből mentéshez szükséges speciális eszközökkel: speciális vízi hordágy (aquaboard), mentőheveder (rescue belt), speciális vízi kiemelő eszköz (Personnel Retrieval Strap), és a személyzet egyéni védőfelszerelése (kihülés elleni védőeszköz, fejjvédő, automata mentőmellény, egyéb).

2. melléklet az 5/2006. (II. 7.) EüM rendelethez

Rendezvények egészségügyi biztosításának formái, szintjei és módja

1. Rendezvénybiztosítás:

...

1.6. A rendezvény biztosításának szintjei:

1.6.1. Kisebb létszámú, 1000 fő alatti rendezvény esetén rendezvénybiztosítás akkor szükséges, ha a rendezvényt kifejezetten betegek vagy időskorúak számára szervezik, illetve jogszabály az esemény, sportesemény jellegére tekintettel azt kötelezően előírja.

1.6.2. 1000-5000 fő részvétele esetén legalább egy esetkocsi szükséges, vízi, vízben történő sport rendezvény esetén **sürgősségi mentőhajó** szükséges.

2. Az előkészítésben, végrehajtásban, elemzésben, javaslatok kidolgozásában résztvevő, véleményt nyilvánító szervezetek

Vízimentést rendszeresen, vagy eseti jelleggel végző szervezetek

- Balatoni Vízügyi Rendőrkapitányság
- Vízimentők Magyarországi Szakszolgálata
- A BVRK-val együttműködési szerződést kötött civil mentő egyesületek
- Katasztrófavédelmi Igazgatóságok területi tűzoltó egységei
- Magyar Vitorlás Szövetség és tagegyesületei
- Balatoni Hajózási Zrt

Vízimentést igénybevevő, valamint azt iniciáló szervezetek

- Balatoni (BKÜ területeként nyilvántartott) önkormányzatok
- Magyar Országos Horgász Szövetség
- Balatoni Halászati Zrt
- Balaton Fejlesztési Tanács
- Balatoni Szövetség
- Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség Kht
- Balatoni Fürdőegyesületek Szövetsége
- Balatoni Civil Szervezetek Szövetsége

- Magyar Vitorlás Központ
- BFT Közbiztonsági Testület

Kapcsolódó tevékenységet végző szervezetek

- Országos Meteorológiai Intézet
- Magyar Vöröskereszt
- Országos Mentőszolgálat
- Rádiós Segélyhívó és Infokommunikációs Országos Egyesület
- Balatoni Vízügyi Kirendeltség
- Nemzeti Bünmegelőzési Tanács

Felügyeleti, vagy irányító szervezetek

- Somogy Megyei Rendőr-főkapitányság
- Somogy Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Veszprém Megyei Rendőr-főkapitányság
- Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Zala Megyei Rendőr-főkapitányság
- Zala Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
- Országos Rendőr-főkapitányság
- Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság
- Nemzeti Közlekedési Hatóság - Hajózási Hatósági Főosztály

3. Rövidítések

KVP – Komplex Vízbiztonsági Program (2013-ig)
KBVP - Komplex Balatoni Vízbiztonsági Program (2014-től)
OMSZ – Országos Mentőszolgálat
OMeSz – Országos Meteorológiai Szolgálat
OKF- Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság
KIG – Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság(ok)
ORFK – Országos Rendőr-főkapitányság
OPSZ – Országos Polgárőr Szövetség
SMKIG – Somogy Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság
MTA BLI – Magyar Tudományos Akadémia Balatoni Limnológiai Intézet
VMSZ – Vízügyi és Víztisztítási Szakszolgálati Egyesület
RSOE – Rádiós Segélyhívó és Infokommunikációs Országos Egyesület (Az OKF szerződött szakszolgálati partnere)
BVRK – Balatoni Vízügyi Rendészeti Rendőrkapitányság
VKB – Vízbiztonsági Koordinációs Bizottság
BFT – Balatoni Fejlesztési Tanács
BI.Np.Kh.Kft – Balatoni Integrációs Nonprofit Közhasznú Kft.
BSZ – Balaton Szövetség
BH Zrt – Balatoni Hajózási Zrt.
KT – Közbiztonsági Testület
MVSZ – Magyar Vitorlás Szövetség
MOHOSZ – Magyar Országos Horgász Szövetség
MaViKő- Magyar Vitorlás Központ
MVK- Magyar Vöröskereszt
„EMESE” – Elsősegélynyújtásra-, mentésre-, sürgősségi orvosi ellátásra is alkalmas mentőhajó rendszerbe állításának programja